

Novi angleški zunanji minister sir Samuel Hoare.

Mesečna naročnina 20 Din, za inozemstvo 35 Din. Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23. Tel.: 2566, int. 3060

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1. Telefon 3855. - Ček. račun: Ljubljana št. 14.014. Oglasi po ceniku. Pri večkratnih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Zedinjenje duhov
Grške volitve
Pomembne besede bana dr. Konstrenčiča
Triglavska krožna cesta
Živinoreja v Bolgariji
Gradnja novih železnic

Št. 46

Izhaja dnevno razen ponedeljka in dneva po prazniku

V Ljubljani v sredo, dne 12. junija 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Zedinjenje duhov

Med tistimi, ki ničesar nimajo, je revščina poglavitni razdiralec edinosti. Med tistimi, ki imajo vsaj nekaj, so činitelji razdvajanja različni, toda se dajo odkriti in so odstranljivi.

Kaj nas Slovence razdvaja? Ali svetovni nazor, ali življenjski? Pri nas v pretežni meri prevladuje katoliški svetovni nazor. V raznih odtenkih se razpreza tudi nasprotni, svobodomiseln duh, toda je toliko šibek, da se javno ne izpoveduje ali vsaj ne skuša iskati organizacijskih oblik.

V površje naših medsebojnih odnosov pa svetovni nazor skoroda ne segajo. Naše vnvanje življenje je podobno kakor lasu in kakor obliče zemlje samemu sobi. Ni vernega podjetnika brez tovariša nevernika; ljubezen do bližnjega je velikokrat pest, ki v zakrknjenem sovratstvu kaznuje nepokornika. Molitve za zopernika so komaj slišne in miloščine trdno preizkušene prihajajo v roke neobogatenih.

Nazor mora prekrasiti svojega pripadnika. Kaj mu pomaga, biti nazor, če človeka ni zboljšal, če mu je pravičnost ostala sredstvo za masčevanje, a dobrotla plašč skrite hudobije. Le posamezniki bogatijo z njim duha; množicam pa ostaja sklicevanje nanje in težko življenje.

Svetovni nazor, ki naj oblikuje duhovno življenje človekovo, je torej daljni činitelj, ki vsakdanjim vprašanjem ni nujna podlaga. Ločitev duhov je bila že izvedena, predno so svetovni nazor dobili današnja imena; obstoji v tem, da je človek dober ali slab, da je pošten ali nepošten, da je pravičen ali krivičen, da vidi v človeku tovariša ali predmet. To so praktične stvari, ki so vedno važne in ki jih moremo reševati kot ljudje nevisno od globokih modroslovnih pogledov. Za merilo dnevnega življenja moramo vzeti temelji, ki lahko zajame vse. Zaradi svetovnega nazora mogoče kje kakšen posameznik računa manj za delo, daje ceneje blago ali se odreka kruhu. Poprečje pa živi po zakonih, ki jih ne spremeni nihče. Poprečje ima življenjske nazore, ki se jim pokorava. Naloga politike je, da združuje ljudi za rešitev določenih življenjskih vprašanj, da pomaga do zmage začrtanim življenjskim nazorom. Določanje politične moči s pomočjo svetovnih nazorov pomeni zlorabo le-teh, ko lahko vsakdo vnaprej ve, da skladnost z resničnimi splošnimi potrebami življenja ni dosegljiva.

Ko svetovni nazor za praktično življenje ne prihaja v poštev kot ločilnica, pa se pokaže kot samo po sebi umevno, da se ljudstvo lahko združi, kadar gre za vsem skupne stvari, ko gre za njihov obstoj, za poštenje, kruh, pravičnost. Naša misel je, da noben svetovni nazor ne doseže svojega namena, če skrit čaka, kakšno zlo bo prišlo na narod, da bi se potem pokazal kakor skrivnostni rešenik. Sosed, ki pride gasit, ko je požaru konec, ni sosed, tudi ne človek. Naša misel je, pripravi združitev majhnih, revnih, toda velikih po trpljenju in žuljih, bogatih na dobri volji, poštenih in pravičnih, ki do dna pojmujejo tovarištvo.

Prišli bodo in nas bodo smešili; nekateri s skritim žalom, drugi z vidno ostjo; zakaj ko napovedujemo boj suženstvu duha in izkoriščanju tujega dela, nememo marsikomu odpreti oči in vsak, kdor spregleda, bo šel z nami in ne bo več prijatelj bivšim prijateljem.

Kadar so časi najhujši, je rešitev najbližja. Ljudstvo je preizkusilo duha in sile pa ve, da prihaja sedaj njegov čas, čas njegovega povzpetja. Vemo, da je treba rešiti sadove ogromnega narodovega truda; vemo, da je marsikje treba nanovo začeti z delom. Toda vemo tudi, da niti koraka ne moremo storiti, če se bomo ustavljali pri vprašanjih, ki vsakdanjim življenjskim potrebam ne rešuje. To kar nas razdvaja, ni ustvarjeno za razdvajanje. To kar nas bo rešilo, pa nas bo tudi združilo: in to je boj za pravice duha in telesa, ki so danes okrnjene bolj ko kdajkoli. Slovenci naj ne bodo kraljevstvo, ki je samo zoper sebe razdeljeno, temveč enotno, močno in duhu restice in pravičnosti!

V borbi za Abesinijo

Fantazije italijanskih listov

Abesinski cesar snuje... Panafriko

Rim, 11. junija. Agencija Stefani poroča: Po poročilu iz Džibutija je abesinski cesar Haile Selasije nedavno tega obiskal pokrajino Harar in pred voditelji muslimanskih plemen imel v Ogadenu govor, v katerem je med drugim izjavil, da bo upravni sistem, ki je bil dozdaj v tej pokrajini, takoj izpremenil. Za nered in anarhijo v Ogadenu so krivi neki dostojanstveniki, ki so mu do zadnjega časa prikrivali pravo stanje. Abesinski cesar je nadalje poudarjal, da je on edini afriški cesar in poglavar vseh črnih plemen. Med te spadajo tudi plemena pod tujo oblastjo. Belokožci skušajo uničiti tako abesinsko, kakor muslimansko vero.

»Lavoro Fascista« poziva civilizirane države, ki imajo kolonije v Afriki, naj nastopijo proti izkusu abes. cesarja, da ustvari Panafriko pod abesinsko nadoblastjo. Abesinski cesar je v svojem govoru sam priznal, kar je dozdaj trdilo italijansko časopisje o slabi upravi v Ogadenu. Cesarjeva izjava o muslimanski veri je splotka, ker je znano, da je abesinski cesar svojčas sam preganjal muslimansko prebivalstvo. Abesinski cesar hoče ohraniti svoj sistem z vsemi sredstvi, ker čuti, da se podira.

Nov Mussolinijev govor

Rim, 11. junija. AA. V Sassari na Sardiniji je imel Mussolini svoj drugi govor, ki ga je končal z besedami:

Tsaldarisova zmaga v Grčiji

Brez incidentov

Atene, 11. junija. Atenska agencija poroča: Nedeljske volitve so potekle povsod v redu. Štetje glasov se je začelo takoj po solnčnem zatonu. Že po rezultatih iz Aten, Misolumbija, Peloponeza in iz drugih pokrajin je bilo pričakovati, da bo vladna lista dosegla sijajno zmago. Ves dan ni prišlo do nikakih incidentov.

Popolna zmaga

Po znanih podrobnih rezultatih iz 121 volilnih okrožij, je vlada dobila 94.664 glasov. Metakovi kandidati pa 18.709.

Predsednik vlade Tsaldaris je dal izjavo, da je zelo zadovoljen, ker je narod pokazal, da ima slej ko prej zaupanje v vladno, tako da bo zdaj ta mogla nadaljevati delo za pomirjenje duhov v državi.

287 mandatov

Po najnovejših vesteh bo na vladno listo odpadlo od 300 mandatov, kolikor jih bo štela ustavotvorna skupščina, 287 mandatov. Metaksas (rojalist) ima samo 7 mandatov, Dragonis pa 6.

Diktator Pangalos propadel

Bivši diktator Pangalos je pri volitvah propadel. Kandidiral je v Drami. Ostal je v manjšini proti vladnemu kandidatu.

Abstinenca zelo majhna

V komentarjih o volilni zmagi vlade poudarjajo atenski politični krogi, da je bila abstinenca zelo majhna. To se jim zdi najpomembnejša karakteristika te zmage. Vsi listi brez razlike strankarskega in političnega prepričanja ugotavljajo, da je vlada dosegla res sijajno zmago. Velika, da, celo velikaška večina prebivalstva se je udeležila teh volitev in izrekla zaupnico tistim, ki so bili zmerom za zakonitost in mir ter za konstruktivno delo in za možnost sistematskega dela na Grškem. Grški narod je tako izrazil svojo voljo, da naj se to delo nadaljuje in da ga naj nadaljujejo tisti, ki so ga že doslej izvajali.

V juliju se bo sklepalo o izpremembi vladavine

Tsaldaris je dal dopisniku »Paris-Soir« drugo izjavo, v kateri pravi, da se je pri teh volitvah 80 odstotkov volilcev izreklo za izpremembo vladavine in da bo zato nova ustavotvorna skupščina takoj po prvih delih meseca julija vzela v razpravo vprašanje nove oblike vladavine. Plebiscit pa se ne bo mogel prej vršiti kakor mesec oktobra. V nekaterih političnih krogih mislijo, da se bodo dogodki mnogo hitreje razvijali in da se bo vprašanje izpremembe vlada-

Mi bomo nadaljevali borbo za napredek naroda, za blagostanje italijanskega prebivalstva in za čast naših zastav.

Zaskrbljenost v Parizu in Londonu

London, 11. junija. AA. Diplomatski poročevalci »Daily Telegraph« piše, da je ureditev abesin. spora ena najnujnejših nalog, ki čaka ta teden sira Samuela Hoareja in Edena po prevzemu dolžnosti v zunanjem uradu. Upanje, da bo Italija po ženevskem sporazumu sprejela mirno ureditev tega spora z razsodiščem, se ni izpolnilo. Na vse predloge odgovorja zdaj Italija, da je čas za takšno ureditev potekel. To stališče Italije je povzročilo v Londonu in Parizu resno skrb.

Turški general se ponuja Abesiniji

Rim, 11. junija. AA. »Popolo di Roma« poroča, da je bivši turški general Vejsil bej, ki je moral svojčas zapustiti Turčijo zaradi svojega revolucionarnega dela proti sedanjemu redu in ki zdaj živi v Egiptu, sklenil oditi v Abesinijo in ponuditi svojo uslugo abesinskemu cesarju za primer vojne z Italijo.

Metaksas izjavlja...

Metaksas je izjavil Reuterjevemu poročevalcu, da je njegova stranka doživela pri večerajšnjih volitvah neuspeh, toda ogromna večina grškega naroda se je izrekla za izpremembo vladavinske oblike. Makone vsi izvoljeni vladni kandidati so morali obljubiti svojim volilecem, da bodo delali za izpremembo vladavine. Zaradi tega bi mogla vladna po Metaksasovem mnenju izpremeniti vladavino tudi brez predhodnega plebiscita.

Odmev volitev v Parizu

Pariz, 11. junija. Havas poroča: Današnji listi pišejo dokaj obširno o veliki zmagi grške vlade in o popolnem porazu Venizelistov. Mue-

Beneševi razgovori v Moskvi

Za kolektivno organizacijo varnosti

Moskva, 11. junija. Agencija Tas objavlja komunikacije o razgovorih med češkoslovaškim zunanjim ministrom in ruskimi uravniki. Komunikacije pravi med drugim, da so se pri teh pogajanjih sporazumeli o izrednem pomenu, ki bi ga imela svetovna kolektivna organizacija varnosti. Nedavno sklenjena pakta med sovjetsko Rusijo in Francijo na eni ter sovjetsko Rusijo in Češkoslovaško na drugi strani, pomenita delno uresničenje te zamisli. Pri pogajanjih udeleženi državniški so sklenili v smislu svojih vlad nadaljevati z delom, ki naj odstrani še preostale ovire za kolektivno organizacijo varnosti. Komunikacije poudarja, da iskreno želijo obeh prizadetih vlad za okrepitev miru v korist vseh evropskih narodov. Ta želja bo podlaga za nadaljnjo sodelovanje med obeh državama.

Kulturno sodelovanje

Kakor trde poučeni krogi sta dr. Beneš in Litvinov govorila tudi o sklenitvi pogodbe o medsebojnih kulturnih stikih. Ta pogajanja se bodo nadaljevala. Predvsem mislijo ustvariti primerne ustanove za obveščanje javnega mnenja in razpoloženja. Tu gre predvsem za medsebojne stike med knjižnicami in umetnostnimi razstavami, za izmenjavo dijaštva in za znanstveno sodelovanje.

Nova lekcija iz Londona

London, 11. junija. AA. Današnji »Daily Telegraph« se bavi z nedavnim govorom predsednika italijanske vlade Mussolinija, v katerem je kakor znano, Mussolini izjavil, da Italiji, glede Abesinije, ni treba upoštevati tujega javnega mnenja. Londonski list pravi med drugim, da je bilo pričakovati, da bodo pristojni italijanski činitelji za zdaj govorili še miroljubno o abesinskem vprašanju, ker je Italija v Ženevi načelno pristala na ureditev spora po arbitražnem sodišču.

Italija, pravi list, lahko nadaljuje pošiljanje svojih čet v Vzhodno Afriko, če že misli, da ji je to neobhodno potrebno, toda bojevitost govori bi morali prenehati.

Trditev, da ima v tem primeru Italija sama odločevati o svojih intereseh, pravi »Daily Telegraph«, ni popolnoma v skladu z dejanskimi dejstvi. Minister Eden je že pri neki priliki javno podčrtal, da so se Velika Britanija, Italija in Francija s pogodbo iz leta 1906. zavezale, da ne bodo v abesinskem vprašanju ničesar ukrenile brez poprejšnjega medsebojnega dogovora. — Mussolini ne more iti — meni nič, tebi nič — preko pozitivnih določb te pogodbe, s pripombo, da enotna fronta, ustvarjena v Stresi, ne more veljati samo za Evropo, temveč tudi za Afriko. Italija in Abesinija sta članici Društva narodov in sta obvezani svoje spore predložiti ženevski ustanovi.

nja so, da zaenkrat še ni mogoče reči, da bi bili Venizelisti za vedno izključeni od oblasti. Vendar je treba sedaj računati s tem, da bodo dokaj časa v ozadju. »Petit-Parisien« smatra, da pomeni Tsaldarisova zmaga, s katero sta tudi general Kondilis in vojska, popoln moralni poraz venizelistov. Poraz venizelistov, pravi »Petit Journal«, ni nič manjši, čeprav so izdali geslo, naj se njihovi pristaši vzdrže glasovanja. To geslo je dokaz za to, da so Venizelisti sami že vnaprej računali s svojim porazom. List pozdravlja okrepitev sedanje vlade, ki si že dalj časa prizadeva urediti državo in ki ji ni mogla pri tem ovirati niti marčna tragikomedijske opozicije. — List je mnenja, da je zaradi poraza Metaksasa vprašanje vladavinske oblike stopilo v ozadje in da ni več tako aktualno, kakor se je prvotno mislilo. Tsaldarisova zmaga je obenem zmaga tistih, ki so za odločitev tega vprašanja. »Ouvre« smatra, da je težko določiti, koliko je med novozvoljenimi poslanci izrazitih pristašev vladavinske izpremembe. Končna odločitev o tem vprašanju in mnenje večine grškega prebivalstva bo prišlo do izraza šele pri septembrskem plebiscitu. Važno je, da morebitna izprememba, vladavine v Grčiji ne bo imela nobenega vpliva na dosedanje zunanjo politiko. To pa je tisto, kar Francijo najbolj zanima.

Beneševi obiski

Moskva, 11. junija. Agencija Tas poroča: Gg. Stalin in Molotov sta sprejela češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša. Sestanek se je vršil v kabinetu g. Molotova. Trajal je več ko eno uro in je potekel v prijateljski atmosferi. Prisostvovali so mu tudi gg. Litvinov, češkoslovaški poslanik v Moskvi, šef kabineta dr. Beneša, dr. Kučera in sovjetski poslanik v Pragi.

Po končani konferenci je g. Molotov priredil banket na čast g. Beneša. Banketa se je udeležilo mnogo uglednih osebosti.

Beneš v Leningradu

Leningrad, 11. junija. AA. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je prispel danes v Leningrad, kjer ostane dva dni.

Concordia v Gorici

Gorica, 11. junija. Č. Na Binkoštni ponedeljek je tu igrala z domačim sportnim klubom »Pro Gorizia« zagrebška Concordia in je bila porazena z 1:0.

Vremenska napoved

Dunaj: Pretežno jasno in vroče. Ponekod mor-da vročinske nevihte.

Grške volitve

Znak poveljne dobe je silna notranje-politična napetost v skoraj vseh državah. V Grčiji, ki je že nad sto let trpela od ostrih notranje-političnih bojov, pa so bili strankarski boji po vojni, ki je razdelila ves grški narod v dva ostro nasprotujoča si tabora, še zlasti silni. Po maloazijski katastrofi, ki je pokopala sanje o Veliki Grčiji, so se ti boji še zlasti stopnjevali in od takrat so se kar vrstili parlamentarni režimi in vojaške diktature. Ti boji so bili tem nevarnejši, ker so se jih udeleževali tudi oficirji, organizirani v vojni ligi in šele z zmago generala Kondilisa, ki je vrnil 1. 1926. diktatorski režim Pangalosa, se je začelo v Grčiji zopet ustavno življenje. Toda miru še vedno ni bilo in boj med Venizelisti, monarhisti in ljudsko stranko Tsaldarisa se je vodil naprej z vso strogostjo. Vedno novi razpusti parlamenta — saj so bile od 1. 1926 pa do danes štirikrat volitve — jasno pričajo o silni ostrosti strankarskega boja. Prve volitve 1. 1928. še niso prinesle nobene prave odločitve in sestaviti se je morala koalicijska nacionalna vlada g. Zajmisa. A že je začel zopet rasti vpliv Venizela, kateremu se je posrečilo, da je dobil pri volitvah 1. 1928. večino. Začel je izvajati veliko politiko pomirjenja z vsemi sosedi, sklenil je prijateljsko pogodbo z Albanijo in Turčijo ter začel tudi z notranjimi reformami. Kmalu nato nastala svetovna kriza je Grško, kot uvozno državo, ki je zlasti odvisna od zunanje trgovine, še posebno težko pritisnila. Pod vplivom krize se je poostrižilo tudi notranje-politično življenje; sledile so volitve 1. 1932. in nato še druge volitve 1. 1933., ki so vzele Venizelu večino. Pod njegovim vodstvom združena nacionalna koalicijska je sicer dobila 528.656 glasov proti 527.200 glasovom, ki so jih dobile stranke združene opozicije pod vodstvom sedanjega ministrskega predsednika Tsaldarisa, toda večina mandatov je pripadla opoziciji. Proti 136 poslancem Tsaldarisove skupine je mogla postaviti Venizelova nacionalna koalicijska le 118 poslancev. Večinski volilni red, ki ga je postavil Venizelos, se je maščeval nad njim samim.

Toda ni bil Venizelos mož, ki bi vrnil puško v koruzo. Ker je bila v senatu venizelistična večina, je mogel vedno ovirati delo vlade. A ni se zadovoljil s tem, temveč je hotel še z oroženo vstajo postati zopet gospodar Grčije. Toda njegova zvezda je že otemnela in v živem spominu je še, kako klaverno se je ponesrečila od njega organizirana vstaja. Zopet je zmagal general Kondilis in vrnil Grčiji notranji mir. Že zadnja vstaja Venizela je dokazala, da je grški narod sit nemirov in civilno prebivalstvo se te vstaje ni udeležilo, temveč je bilo čisto ob strani. Čakalo je le na izid boja. Venizelos, ki je svoje dni s svojo Veliko Grčijo razvnel grški narod, ni imel več privlačnega gesla. Propadla je Velika Grčija, propadle so druge velike obljube in ostala je le kriza z vsemi svojimi perečimi problemi. Zato je grški narod hotel mir in zato se je izrekel na nedeljskih volitvah z ogromno večino za vlado Tsaldarisa, ki naglašata mir in katere eno izmed prvih gesel je — pomirjenje duhov.

Dočim je še na volitvah 1. 1933. tekmovalo za zaupanje naroda 12 strank, združenih v dva velika bloka, so nastopile pri nedeljskih volitvah le štiri stranke. Združeni vladni stranki, Tsaldarisova ljudska in Kondilisova nacionalno-radikalna ter Metaksova monarhistična ter Dragumisova neodvisna stranka, dočim so se venizelisti vzdržali volitev ter propagirali abstinenco. Rezultat volitev je za opozicijo uničujoč, pa čeprav bi ga morda bilo treba objektivno nekoliko korigirati zaradi pritiska vlade. Od 300 mandatov je dobila vladna koalicijska 287, Metaksas 7 in Dragumis 6 mandatov. A tudi abstinenca venizelistov se ni obnesla, ker je volilo nad 70% volilcev in je sledilo abstinenčnemu geslu kvečjemu okoli 15%, če upoštevamo, da 10% volilcev sploh ne gre na volišče.

Nedeljske volitve pa so bile važne še iz drugega razloga, ker se je splošno smatralo, da so odločilne glede obnove monarhije. Navidezno so volitve s popolnim porazom Metaksovih monarhistov odločile proti monarhiji. Toda tudi poslanci vladne koalicije so se izjavili za monarhijo in če so se volili izjavili proti Metaksasu in za Tsaldarisa, potem je pač dokaz, da so proti radikalizmu prvega. Tsaldaris je za monarhijo, če jo hoče velika večina naroda in zato je v ta namen pripravljen izvesti tudi plebiscit, če tako sklone novoizvoljeni parlament, kateremu pripisuje funkcije ustavotvorne skupščine, noče pa obnove monarhije za ceno ustavnih bojov, za kar bi bil Metaksas pripravljen.

Zato je treba nedeljske grške volitve oceniti kot močno poudarjen dokaz, da hoče grški narod že enkrat mir v notranji politiki. In ker je prepričan, da mu ta mir prinese le Tsaldaris-Kondilisova koalicijska, se je tudi z velikansko večino izrekel za to koalicijsko. Zato so nedeljske grške volitve dokaz konsolidacije grških notranje-političnih razmer ter bo sedaj tudi delo za zboljšanje gospodarskega stanja države znatno olajšano.

Nadžkof Margotti govori samo še

O... rimski cerkvi

Jeziku — Nadškof Margotti pa označa našo duhovščino za uporno in protestantko — Vsi slovenski in hrvaški napisi v cerkvah odstranjeni

Gorica, 11. junija. o. Italijanski duhovniki so prevzeli samostan v Gradu pri Mirnu na zelo svečan način. Novo naseljeni duhovniki so izrazili svoje začudenje nad tem, da se v vsej okolici govori samo slovensko(!). Ob tej priložnosti so se izrazili, da se bodo proti slovenskemu jeziku skrajno borili. Uvedli so že italijanske pridige in italijansko službo božjo za časa majniških cerkvenih pobožnosti. Ko so nato ljudje začeli zapuščati cerkev, so patri šli za njimi, da bi jih vrnili nazaj v cerkev; nekateri, ki niso hoteli več nazaj v cerkev, da bi poslušali italijansko službo božjo, so imeli neprijetnosti

od strani italijanskih oblasti, pri nekaterih so bile celo hišne preiskave.

Prefektura v Pulju je izdala nalog, da se vsi cerkveni napisi v slovenskem in hrvaškem jeziku morajo odstraniti. Ta naredba se izvaja zelo ostro in surovo. V nekaterih cerkvah so bili ti napisi odstranjeni nasilno, pri tej priložnosti so bili odstranjeni tudi zidovi in portali. Z namenom zastraševanja in šikaniranja čestokrat zapirajo bogoslovce in cerkvene pevce in jih držijo v zaporu po nekoliko dni.

Goriški nadškof Margotti je imel pri gojenih malega semenišča ob duhovnih vajah govor. V

tem govoru je napadal naše duhovništvo v Juljski Krajini, ki ga je imenoval uporniško in napol protestantsko. V tem govoru je Margotti katoliško cerkev stalno imenoval samo rimsko cerkev, a ne rimsko-katoliško, kakor bi moral to storiti. In po vsem tem si g. Margotti še vedno drzne v posebnih opozorilih govoriti o borbi proti njegovi osebi...

Karabinerji so dobili naredbo, da onemogočajo razširjanje molitvenikov in drugih cerkvenih knjig v slovenskem in hrvaškem jeziku na Goriškem in v Istri.

Minister Janković toži Ljotičev list

Beograd, 11. junija. b. Ljotičev list »Otadžbina«, ki izhaja v Beogradu, je v nedeljski številki napadel v članku »Žitje jednog ministra« ministra za kmetijstvo dr. Dragutina Jankovića. Minister Janković je zaradi tega vložil kazensko prijavo zaradi klevete.

Občni zbor »Društva sodnikov

Beograd, 11. junija. b. V nedeljo in ponedeljek je bil v Beogradu občni zbor društva sodnikov kraljevine Jugoslavije. Občnega zbora se je udeležilo veliko število sodnikov iz vse države. Na dnevnem redu so bila razna predavanja in aktualna pravna vprašanja ter stanovska vprašanja sodniškega stanu. Na občnem zboru je bila izvoljena tudi nova uprava; njej na čelu Rusmir Janković kot predsednik, kot podpredsednika pa dr. Luka Kravina in dr. Vragovec. Na občnem zboru je bila tudi sprejeta resolucija, ki zahteva za sodnike popolno neodvisnost in nov zakon za sodnike in državne tožilce.

Uredba o bogoslovnih fakultetah — Pravilnik o fondu za pobiljšanje maloletnikov

Beograd, 11. junija. b. Današnje »Službene Novine« prinašajo uredbo o katoliških bogoslovnih fakultetah v Zagrebu in Ljubljani in o pravoslavni bogoslovni fakulteti v Beogradu. Iste »Službene Novine« prinašajo pravilnik o ustanovitvi fonda gojencev pri zavodih za pobiljšanje mlajših mladotletnikov in Ljubljani.

Napredovanje šolskega nadzornika

Beograd, 11. junija. b. Napredoval je v 5. položajno skupino Gradnik Luka, sreski šolski nadzornik v Radovljici, dosedaj v 6. skupini.

Divjaški umor na Viru pri Domžalah

Včeraj je bilo v potoku Rači po treh mesecih in pol najdeno truplo prevžitkarice Marije Penko s Podrečja

Ljubljana, 11. junija.

Danes so bile vse Domžale pod vtiskom strahovitega odkritja divjaškega zločina, ki se je dogodil pred tremi in pol meseci na Viru pri Domžalah. Žrtv divjaškega zločina je postala povsod poznana prevžitkarica Marija Penko, rojena Petek, ki je bila stara 57 let in doma s Podrečja št. 19. Tu je stanovala pri Francu Hribarju, sedem in dvajsetletnem mizarskem mojstru, od katerega je imela izgovorjeno domstirno stanovanje in prežitek od njave.

Njen oče Peter Penko ji je 1909. leta prepustil posestvo. Marija, kateri so po domače pravili Petkova Mica, je bila dalje časa v Ameriki, po vojni pa se je spet naselila doma. Njen oče ji je pred par leti umrl; leta 1933. pa je posestvo prodala Francu Hribarju, mizarskemu mojstru za 28.000 dinarjev. Njen mož, od katerega je živila ločena, živi zdaj baje v Devici Mariji v Polju pri Ljubljani.

27. februarja je Penkova jutraj odšla v smeri proti Berčevemu, še prej pa je naročila ljudem v hiši, naj popazijo na njeno staro bolno mater. Penkova je tega dne neznano kam izginila, imeti pa je morala s seboj večjo vsoto denarja. Ljudje so jo še nazadnje opazili, kako je beračila v Mali Loki pri Ihanu in v Briščah. Od tedaj pa ni bilo o njej ne duha ne sluha.

O njenem izginotju je bilo takoj obveščeno orožništvo, ki je o dogodku takoj javilo glavarstvu in policiji. Vse zasledovanje je bilo tudi objavljeno v policijskem vestniku, vendar se je že takoj

sumilo, da gre za zločin.

Na binkoštni ponedeljek okrog 17. ure sta se vozila s čolnom po potoku Rači od izliva Rače v Bistrico g. Hilda Lorberjeva in g. Kristijan Drašček iz Domžal. Ko sta prišla na velik tolmun, sta začutila velik smrad, ki ga je bilo čutiti že 8 dni prej in katerega so lepi, vroči dnevi zdaj še povečali. Včeraj je bilo ponovno čutiti močan smrad, na katerega sta postala pozorna. Radovedna, odkod neki pri-

Seja Narodne skupščine in Jugoslovanskega kluba nar. poslancev

Beograd, 11. junija. b. Verifikacijski odbor, ki se je sestajal vsak dan po dvakrat na sejo, je včeraj zaključil svoje delo. Z njo je na seji, ki ji je predsedoval Dragiša Cvetković, sestavljen poročilo o celotnem delu verifikacijskega odbora. Danes ob 17. uri se je ponovno sestel, da v podrobnostih prouči svoje poročilo in ga pripravi za tisk. Tekom prehodnih 24 ur bo poročilo natisnjeno in izročeno vsem narodnim poslancem. Kakor smo doznali, bo v četrtek 13. t. m. seja Jugoslovanskega kluba narodnih poslancev. V petek 14. junija pa bo ob 10. dopoldne seja Narodne skupščine, na kateri se bo obravnavalo poročilo verifikacijskega odbora. Kot poročevalca verifikacijskega odbora na seji Narodne skupščine sta določena dr. Todor Lazarević in dr. Vukoslav Miletić. Poslanci Dravske banovine se pozivljajo, da se seje Jugoslovanskega kluba narodnih poslancev gotovo polnoštevilno udeleže. Kakor smo mogli doznati, so vsi mandati narodnih poslancev, ki so oddali svoja pooblastila, verificirani.

Iz poslaniške službe

Beograd, 11. junija. b. »Službene Novine« prinašajo, da so postavljeni na razpoložanje sledeči izredni poslaniki in opolnomočeni ministri dr. Djordje Djurić, kraljevski poslanik v Londonu, Peter Pestić, kraljevski poslanik v Bruslju in dr. Leonit Pitamic, kraljevski poslanik v Washingtonu in dr. Luj Bakotić, kraljevski poslanik v Moskvi.

Postavitve pri železnici

Beograd, 11. junija. b. Za železniške uradnike pri direkciji železnic v Subotici so postavljeni: Bukovec Jože, Ferik Alojz, Hladnik Stanislav, Košček Ludovik, Mihalek Ervin, Kovač Ivan in Mlejnik Karol.

haja, sta se vozila za smradom ob desnem bregu Rače in naenkrat sta ob bregu opazila v vodi

plavajoče človeško truplo.

O tem groznem odkritju je bila takoj obveščena orožniška postaja, nakar se je komandir g. Skok podal še z dvema orožnikoma na označeno mesto. Z dvema možema in s čolnom se je posrečilo s kavljem vleči truplo po vodi kakih 200 m daleč. Ko so prišli do izliva potoka Rače v Bistrico in so truplo potegnili na breg, so z grozo opazili da je bilo truplo privezano na približno dva metra dolg kol.

Ob mraku je nato županstvo občine Dob naložilo delavce, da so truplo previdno naložili v krsto, tako da je bilo mogoče videti kol in kako je bilo telo prevezano z vrvo. Krsto so nato prepežali v mrtvašnico v Dobu.

Obdukcijo sta danes ob štirih izvršila dr. Hočvar iz Domžal in dr. Komalar iz Lukovice. Najdba o groznem zločinu je bila javljena tudi sodišču na Brdu, da izvrši sodnijska komisija s predsednikom sodnikom g. Zupančičem uradni pregled in ugotovi potek stvari.

Orožništvo s komandirjem g. Skokom se je takoj z vso požrtvovalnostjo oprijelo naloge, da razreši strahovito zagonetko divjaškega zločina in da izroči nesrečnega morilca v roke pravici, to pa tem bolj, ker je znano, da je ženska imela precej zlatnine, perila, kolo, gramofon in hranilno knjižico od Pošte hranilnice in neznanu koliko denarja, bila pa je splošno znana kot skopulja, ki se je celo odpravila beračiti in zato ni izključeno, da se je kdo polakomnil njenega denarja in jo na zverinski način umoril.

Čudna četvorica

Ljubljana, 11. junija.

Danes se je znašla na zatožni klopi čedna skupina 4 mladih ljudi: dva Ljubljančana Edvard in Igor, mlada šivilja Vera in mlad zidar Cvetko.

11. aprila je Edvard ukradel na pobudo Igorja pri tega teti v Hotiču Jožefu Pogačarju 3700

dinarjev in tri hranilne knjižice za skupno vrednost 28.000 dinarjev. Igor je eno knjižico Ljudske posojilnice s 15.000 Din prodal nekemu ljubljanskemu trgovcu, ki je plačal zanjo 11.250 dinarjev.

S tem denarjem so omenjeni štirje šli na morje do Dubrovnika, od tam v Sarajevo—Zagreb—Ljubljano. Prav na velikonočno nedeljo 21. aprila so bili aretirani. Zapravili so vse. Samo Vera je dobila 2000 Din, katere je spravila pri zidarju Cvetku. Ta jih je pa seveda vse zapravljal.

Mladim lahkotivcem je sodil mali senat pod predsedstvom s. o. s. Fr. Kovača. Vsi štirje obtoženci so svoj greh skesano priznali.

Obsojeni so bili: Edvard na 6 mesecev, Igor 10 mesecev, Vera 2 meseca in Cvetko na 3 mesece strogega zapore.

Nova žrtev meje

Rakek, 11. junija.

V petkovi noči je bil pred Postojno na tako zvani »Ravberkomandi« ustreljen Franc Švigelj, 21-letni, najstarejši sin uglednega posestnika Jakue Šviglja iz Ivanjega sela št. 22 pri Rakeku.

Usodno noč se je napotil po nedovoljeni poti čez mejo. Pri »Ravberkomandi« pa ga je opazil italijanski obmejni detektiv in ga prijel. Čvrsti France se mu je izvil iz rok in skušal pobegniti. Toda ni se napravil par korakov, ko je detektiv streljal nanj iz samokresa in nesrečno naključje je hotelo, da ga je ena krogla zadela v hrbet, druga pa v vrat. Nesrečno in težko ranjeni fant je takoj obležal v krvi in šele po dveh urah so ga obmejni stražniki na vozu prepeljali v postojnsko bolnico.

Morda bi se ga posrečilo s bitro operacijo rešiti, tako pa je vrli in pridni fant, ki so ga vsi poznali kot enega najboljših fantov v vasi, v nedeljo popoldne ob pol šestih podlegel težkim ranam.

Obupani oče, ko je zvedel v nedeljo žalostno novico, ga je na binkoštni ponedeljek šel s sestro obiskat in se dolgo ni mogel sprizniti z bridko usodo, ki mu je iztrgala krepkega naslednika na kmetiji. France bi moral prav zdaj 15. junija iti na vojaški nabor. Na binkoštni ponedeljek je bil v Postojni obupno žalosten pogreb za katerim so stopali globoko užalosteni oče, sestra, pokojnikov znanci in prijatelji.

Žalostni dogodek, ki je ponovno zahteval novo mlado žrtev, je globoko pretresel vse obmejno prebivalstvo in je spet ponoven opomin vsem, ki se spuščajo na nevarno pot, katere jih zaradi njihove nepremišljenosti lahko stane življenje. Vse obmejno prebivalstvo zato tembolj sočustvuje z nesrečno mlado žrtvijo in z nesrečnim očetom, ki ni mogel slutiti, kaj bo doletelo ubogega fanta.

Kratke vesti iz tujine

Hongkong, 11. junija. W. Po poročilih iz Nankinga se zdi zelo verjetno, da bo nankinska vlada proglasila združitev severne in južne Kitajske pod eno samo vlado, ki bo imela svoj sedež v Nankingu.

Pariz, 11. junija. W. V Alžirju je po najnovejših poročilih prišlo do zelo hudih izgrediv. O tem piše današnja »Humanité«, ki pravi, da so ti izgredivi političnega značaja. Gre za spopade med komunisti in fašisti, v katere je posegla tudi policija. »Humanité« pripominja, da zgleđa Alžir kot da bi bilo proglašeno obsedno stanje.

London, 11. junija. W. Danes se je tu vršilo zborovanje bivših bojevnikov, združenih v »British legion«. Na zborovanju je govoril tudi princ galski, ki se je zavzemal za tesne zveze Anglije z Nemčijo. Njegovemu govoru so navdušeno pritrdjevali vsi zbrani bojevniki.

Gdansk, 11. junija. W. Za jutri ob 17. uri je sklican na zasedanje gdanski senat. Predsednik Greiser bo podal daljše poročilo o vseh aktualnih političnih, gospodarskih in finančnih vprašanjih svobodnega mesta Gdanska.

Haag, 11. junija. W. Holandska vlada je sklenila predložiti parlamentu v odobritev zakon o podporah narodnim pomorskim družbam in pomorskemu prometu sploh.

Českoslovska : Bolgarija 4 : 0

Sofija, 11. junija. W. V današnji nogometni tekmi je českoslovska nogometna reprezentanca tepla bolgarsko z izidom 4 : 0.

Pomembne besede bana dr. Kostrenčiča

Ob priliki posvetitve zastave sokolskega društva v Osijeku je pozdravil Sokole in Sokolice tudi ban Savske banovine dr. Kostrenčič s pomembnim govorom, v katerem je med drugim dejal:

»Dolgoletna lepa tradicija, pa resno, vztrajno in marljivo delo, so tako poglabila sokolsko teorijo in prakso, da ni treba tu nič dodati ali odvzeti. Pa vendar se more na te naloge pogledati tudi s širšega stališča.

Se nobena doba ni tako čakala na moža, kakor naša. Vsa domovina hrepeni po idealnem liku moža, ki bi bil sintetičen izraz današnjih stremiljenj in potreb. Dočim je ustvaril anglosaksonski duh tip gentlemana, dočim je Francozom lebel pred očmi ideal »chevaliera sans peur et sans reproche« (viteza brez strahu in madežev), dočim je nemški narod sanjal o svojem nadčloveku, se je široka slovanska narava poglabila v pojm sočloveka.

Sedanja doba zaman išče primeren izraz za moža, kateremu bi se moglo reči s stališča sodobne ocene vrednosti: da je popoln. To, kar zaman išče celota, ne more najti niti naša sreda za svoj krog, ker tudi ona nima te ustvarjajoče sile, da iz sebe ustvari lik našega jugoslovanskega moža, ki bi bil ideal in sintetičen izraz vsega našega bitja. Naša misel se z žalostnim hre-

penjem vrača v daljšo in bližnjo preteklost. Pred našimi duševnimi očmi vstaja lik sina tega mesta, lik velikega Strossmayerja, ki je bil obkrožen s svojimi bližnjimi in daljnimi sodelavci in somišljeniki, označevalec in predhodnik tega jugoslovanskega človeka. Pred nami pa vstaja tudi lik Velikega kralja, ki je s svojim delom uresničil naše nade, da bo oni jugoslovanski junak, ki ga čakamo, toda tega velikega kralja so nam ugrabili neprijatelji.

In tako nam ne preostaja nič drugo, kakor da pripravljamo pot onemu, ki mora priti in ki se mora pokazati med nami. Pripraviti se moramo na prihod onega jugoslovanskega moža, ki bo harmoničen in integralen izraz vseh naših posebnih tradicij, naših žalosti in našega veselja, razočaranj in upov, ponižanj in zmag, verovanj in obupavanj, jugoslovanskega moža, širokogrudnega sočloveka, ki bo v sebi resnično in iskreno premagal vsa nekdanja nasprotja, ki bo pripravljen vsakomur dati prijateljsko roko, ki pa bo znal to roko stisniti tudi v pest, kadar bo treba z njo pobiti neprijatelja.

Ustvarjanje tega junaka je velika naloga našega pokolenja. To je tudi naša posebna dolžnost, bratje Sokoli in Sokolice! Nato je ban dr. Kostrenčič izročil praporščaku novo zastavo z opominom, da vedno čuva neomadeževanost zastave.

Veliko narodno slavlje na severni meji

Maribor, 10. junija.

Binkoštni narodni tabor pri Sv. Duhu je bil zamišljen v lepem obsegu. Toda potek tabora, ki je izvenel v eno samo misel: Čuvati Jugoslavijo, je prekosil vsa pričakovanja. Že v soboto popoldne so se pričeli zbirati izletniki od blizu in daleč. V nedeljo pa so k beli cerkvi romale kar cele procesije. Veliko je bilo število Mariborčanov, prihiteli pa so tudi ljudje iz vseh bližnjih krajev, tudi iz onih v Avstriji. Na tem mestu bodi omenjeno, da so šle prirediteljem tabora na roko naše in avstrijske obmejne oblasti, ki pri prehodu meje izletnikom niso delale nikakih težkoč.

Do pričetka slavlja se je pri Sv. Duhu zbralo nad 3000 ljudi, ki so skromno vasico popestrili in ji dali videz živahnega vrvenja. Za čim bolj slavnostno razpoloženje pa so poskrbeli tudi domačini. S hiš so vihrale trobojnice, sredi vasi pa je bil postavljen slavalok z napisom »Meja Vas pozdravlja«. Pa tudi sicer so domačini po inicijativi agilnega šolskega upravitelja Toneta Božiča in učiteljice Pavle Kobalove in Anke Smodejeve ter cerkvenih in obmejnih oblasti storili vse, da so se izletniki počutili čim lepše.

Ob 9. dopoldne se je vsa množica zbrala sredi vasi pod lipo, kjer je bil postavljen ličen oder. Godba »Dravec« iz Maribora je zaigrala nekaj poskočnih koračnic, nato pa je šolski upravitelj Tone Božič v toplih in kratkih besedah pozdravil izletnike. Za njim je zbrane v krasnih in patriotičnih besedah nagovoril Drago Vojska iz Maribora, ki je naglasil, da ni naša dolžnost samo čuvati sedanje meje, moramo se pripravljati tudi na bodočnost, ki mora dati svobodnega solnce bratom onkraj mej. Med nas so postavili kamnite mejnike, naših sre, naše krvi in naših misli pa niso mogli ločiti. — Nato je v imenu primorskih emigrantov govoril še g. Novak Ivan.

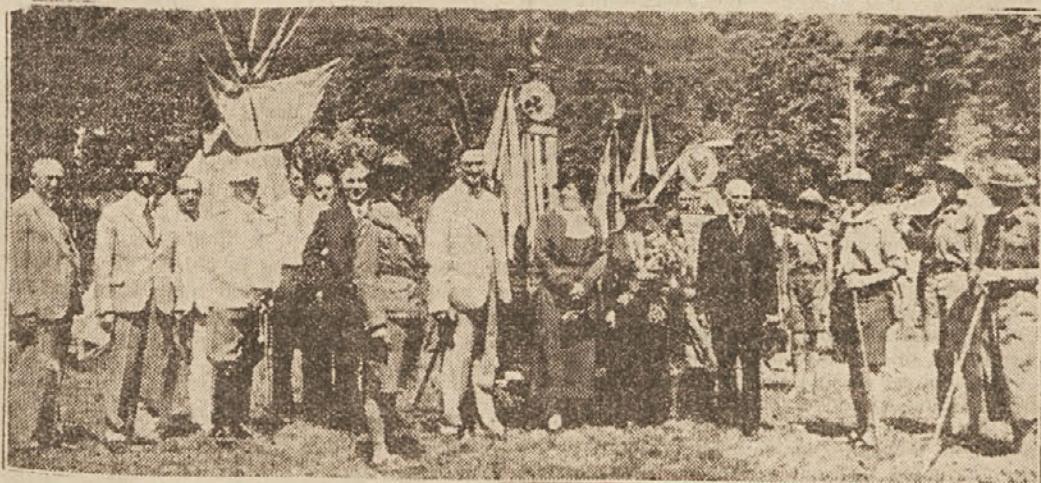
Po tem kratkem slavlju je vsa ogromna mno-

žica krenila z godbo na čelu v cerkev, kjer je bila slavnostna maša, pri kateri so peli in igrali peveci in godbeniki »Dravec«. Seveda cerkev ni mogla sprejeti množice in so mnogi prisostvovali maši kar pred cerkvijo. Po maši je bila obdaritev obmejnih otrok. Z darili, ki so jih prispevali mariborski trgovci, industrijanci in privlačniki, je bilo obdarovanih nad sto otrok.

Slavlje se je nadaljevalo popoldne. Najprej so nastopili strumni Sokoli iz Selnice, ki so na tabor prispeli v močni, strujeni vrsti in z zastavo na čelu. Za vse izvajane točke so želi živahno priznanje, ki je doseglo višek pri odigranju narodnega kola. Lepe in iskreno občutene so bile tudi besede upravitelja šole iz Selnice Kikla, ko je spregovoril vsem, ki so prisostvovali nastopu. — Nato je nastopil propagandni odsek Narodne odbrane iz Studencev pri Mariboru z dvema enodejankama, ki sta zelo ugajali in vzbujali veliko pristranskega smeha in odobravanja. Ko je zatem »Dravec« še odigrala nekaj koračnic in so peveci zapeli v slovo, je bil oficijelni del tabora zaključen. Sledila je prava narodna zabava, ki je trajala v živahnem vrvenju tja do zore.

Organizatorji tabora ob severni meji zaslužijo ob tem lepem uspehu vso čast in priznanje. Narodna odbrana v Studencih zasluži vso pozornost naše javnosti, saj so dosedanjí njeni uspehi najjasnejši dokaz, da se organizacija v polni meri zaveda smotrov, ki jih zasleduje. — Ob tej priliki še kratka opazka in opozorilo: pri binkoštnem taboru na Sv. Duhu so bila zastopana samo društva »Dravec«, »Nanos«, »Nar. železničarji«, Sokol iz Selnice in Narodna odbrana iz Maribora. Kje so ostala še druga sokolska društva in nac. organizacije? Na taboru smo pogrešali tudi marsikatero osebnost, ki bi ji bila dolžnost prisostvovati taki nacionalni manifestaciji. Zavedajmo se že končno, da naj prav taki obmejni tabori pokažejo skupnost in hotenje vseh narodnih organizacij.

Skavtski dan v Ljubljani

Od leve proti desni stoje: 1. dr. Loskot. — 2. ing. Dolenc. — 3. pol. nadsvet. Pestevšek. — 4. Zastopnik komandanta drav. div. — 5. dr. Bevk, stareš. Zmajevga stega. — 6. Zastopnik divizionarja. — 7. podstareš. župe J. Fr. Knalič. — 8. starešina župe dr. J. Tavčar. — 9. ga. dr. Bevkova. — 10. ga. dr. Ravniharjeva, pokroviteljica tabora. — 11. zastopnik bana g. Vrhovnik. — 12. Chief-scout rav. mešč. šole Pavel Kunaver. — 13. načelnik župe Živko Lovše. — 14. načelnik stega Mitja Svigelj.

O Binkoštnih praznikih so imeli skavti svoj propagandni skavtski tabor na sportnem prostoru TKD Atena v Tivoliju z malo razslavo. V nedeljo dopoldne ob 10. uri je bila slavnostna otvoritev tabora, katerega pokroviteljstvo je prijazno sprejela ga. dr. Ravniharjeva. Otvoritveni govor je imel starešina Zmajevga

stega g. dr. Bevk, ki je na kratko povdarjal namen tega tabora za občinstvo, pozdravil je vse navzoče, predvsem gospo pokroviteljico, zastopnika bana g. inspektorja Vrhovnika, zastopnika oblasti g. pol. nadsvetnika Pestevška, zastopnika g. divizionarja, zastopnike stegovega sveta in zastopnike staršev in pa seveda žup-

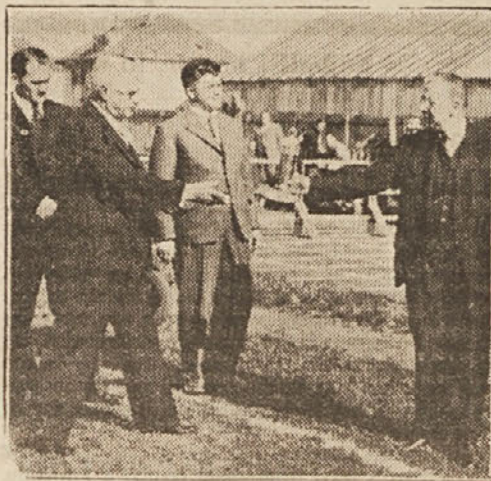
nega starešino, g. dr. Josipa Tavčarja. Skavti volčič je tudi pozdravil goste in se jim zahvalil za obisk. ga. Ravniharjeva pa je nato pozvala skavte k nadaljnjemu uspešnemu delovanju. Sledilo je dviganje in pozdrav zastavi, nakar so si gostje ogledali taborišče, šotore, kuhinjo in druge taborne objekte. Skavti so pa izvajali razne skavtske igre, ki so gostom vsekakor ugajale. — Ob 11. uri pa so odkorakali skavti v strumnih vrstah z vihrajočimi prapori na čelu po mestu k spomeniku kralja Petra I., kjer so položili skromen venec in se s kratkim molkom poklonili spominu velikega Osvoboditelja. Potem so se enako strumno vrnili v taborišče.

Popoldne so se igre nadaljevale, katerih

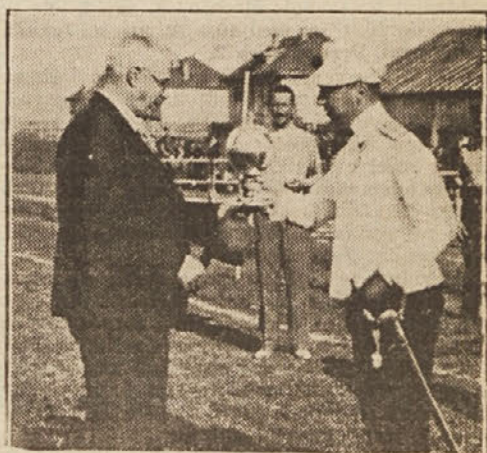
kratko reportažo je prenašal tudi naš radio. Zvečer je bil slavnostni taborni ogenj, katerega mu je prisostvovalo poleg skavtov-gostov iz Celja in Zidanega mostu, številno občinstvo. Prižiganje ognja so skavti pričakovali stoje in zapeli svojo himno »Plamen se diže...« Nagovor pa je imel slovenski chief-scout, g. rav. mešč. šole v Zg. Šiški Pavel Kunaver Sivi Volk. Ob zaključku ognja so vsi skavti zaplesali še par narodnih kol ter se mirno razšli.

Naslednjega dne je vladalo v taboru živahno vrvenje in igrali so mnoge igre. Obiskali pa so jih tudi skavti iz Kamnika, katere je pripeljal njih starešina župan g. Kratner. Zvečer pa je bil spet taborni ogenj.

Jubilej „Primorja“

Izročitev pokala ministra dr. Draga Marušiča.

Izročitev pokala ministra vojske in morarice gen. Petra Živkovića.

Poročilo na strani 6

Krasna manifestacija dela v Medvodah

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Medvodah je ob svoji 10letnici na binkoštno nedeljo popoldne slovesno razvil svoj prapor. Svečana prireditev je bila združena z veliko tekmo koscev, ki se je vršila na travniku posestnika in gostilničarja g. Bohinca. Prireditve je bila pod pokroviteljstvom ministra socialne politike g. dr. Marušiča. Takoj po prihodu prvega popoldanskega vlaka je domača godba sprejela na postaji številne goste. Z godbo in zastavo Zveze na čelu so odkorakali v pestri povorki gostje in člani društva na prireditveni prostor. Zastavo so kot častna straža spremljali na vsaki strani po en kosce in grabljica, v povorki je bila uvrščena tudi konjenica in čez 60 naraščajnikov. Pestrost povorke je povečala ugodni vtis in je bila sodelujoča kmetjska mladina razigrano navdušena ter je dajala duška svojemu veselju z glasnim ukanjem.

Na travniku Bohinčeve gostilne je bil postavljen okusno okrašen oder, kjer so se zbrali zastopniki društev, oba zastavonoše in drugi odlični gostje. Predsednik domačega društva

Jakob Podviz je v toplih besedah pozdravil vse navzoče, posebej pa še zastopnika pokrovitelja sreskega načelnika g. dr. Zobe, kumico gđ. Manico Komanovo in kuma domačega župana g. Jožeta Sušteršiča. Nato je podal besedo kumici, ki je v svojem preprosto lepem, a zato tem bolj iskrenem govoru v nepokvarjenem kmetsem slogu poudarjala važnost in pomen te slavnosti za društvo samo in za ves kmetjski pokret. H koncu je na prapor pripela trak z napisom: »Delu čast, setvi rast«. Prapor, ki je dotlej še skrit in zavit stal na odru za Zvezinim, so ta trenutek razvili, nakar se je v bratskem objemu pozdravil s praporom Zveze kmetijskih fantov in deklet. Za kumico je govoril kum domaći župan g. Sušteršič. Tudi on je v svojem govoru poudarjal pomen tega dneva in je zlasti poudarjal, da se čuti srečnega, ko more kot predstavnik občine na tak način počastiti in dati priznanje kmetsemu delu. Za njim je govoril zastopnik pokrovitelja sreskega načelnika g. dr. Zobe, čestital je društvu k uspehu in posebej sporočil pozdrave ministra d. dr. Marušiča.

V njegovem imenu je tudi izročil društvu večer dar, za kar se mu društvo kmetijskih fantov in deklet v Medvodah toplo zahvaljuje z zagotovitvijo, da bo po svoji najboljši vesti uporabilo dar v tiste plemenite namene, za katere je bil darovan. Kakor g. pokrovitelj,

tako sta tudi kumica in kum darovala društvu večje zneske, za kar se jima tem potom najlepše zahvaljujejo. Za g. sreskim načelnikom je govoril poslanec g. Koman. Poudaril je v svojem govoru, da se ves kmetjski pokret raduje tega dogodka in naj bi bil novi prapor čvrsta zvezda vodnica, ki bo v šir in dalj kazal pokolenjem kmetjskega življa edino pravo pot. Predsednik je nato prečital pismo mladega pokretaša Franca Gerželja iz Prage, ki je društvu čestital in se opravičil, da se ni mogel osebno udeležiti te lepe slavnosti. Sledilo je zabijanje žeblice, s čimer je bil prvi del lepe slavnosti zaključen.

V drugem delu so bile na vrsti tekme koscev. Tekmovali so na šest načinov. Prva točka je obsegala tekmovalce posameznih članov, druga točka tekmo članice v nošenju malice in poljskega cvetja, tretja točka je bila stafeta moškega naraščaja v vrečah, četrta točka tekma ženskega naraščaja v nošenju krompirja. Tekmovalke so morale krompir na določeno mesto prinesiti, ga stresti, pobrati in prinesiti zopet nazaj na start. Peta točka je obsegala tekmo moškega naraščaja v nošenju sena, šesta mladinsko tekmo v plezanju na mlaj, kjer so čakali vztrajne zmagovalce razni prijetni pozdravi: fige, pomaranče, pecivo itd. Sedma in zadnja točka pa je obsegala tekmo koscev v skupinah. Po končani tekmi se je razvila prijetna prosta zabava. Imena posameznih zmagovalcev v tekmah bo objavil »Kmetjski list«, mi naj samo poudarimo, da je bila vsa prireditev na taki višini, kakršno si v interesu dviga in zmage kmetjske misli želimo. Omembe vredno je, da društvo vzlic temu, da se ne more pohvaliti z bogve kako ugodnimi gmočnimi razmerami, ni iskalo s prireditvijo prav za prav nobenih gmočnih koristi. Vstop na prireditev je bil prost vsakomur brez kakršnekolik vstopnine. Prav tako so bile cene na zabavnem delu prireditve skrajno zmerne, zaradi česar lahko mirne duše rečemo,

da se društvo v polni meri zaveda tudi svojega socialnega poslanstva.

Lepi prapor je od zamisli do izvedbe delo domačih rok. Načrt je napravil s sodelovanjem domačega učiteljstva znani kmetjsko mladinski pokretaš T. Janhar, izvedle pa so prapor domača dekleta. Ko društvu ob tem lepem dogodku čestitamo, mu iz srca želimo, da bi v blagor našega podeželja iz dneva v dan lepše prospevalo.

Triglavsko krožna cesta

Ljubljana, 12. junija.

Nobena planina naše države ne privlači domačin in inozemskih turistov tako močno, kakor Triglav, ki je obenem tudi najvišji vrh Jugoslavije. O drugih alpskih državah vedno čitamo, kako na najvišje planine vozijo najraznovrstnejše železnice in vzpenjače ter z najimpozantnejšimi sredstvi zgrajene ceste, le naš Triglav je še vedno dostopen samo turistom, ker nanj še nimamo niti ene ceste. Francoskih in švicarskih Alp niti ne imenujemo, saj je šele pred kratkim pri nas postala nenavadno popularna avtomobilska cesta na Veliki Klek. Kakor druge države, tako je tudi naša banska uprava zasnovala večji projekt alpskih cest, predvsem pa cesto, ki bi vodila prav v osrčje Triglavskega pogorja

20 m razpetine. V nadaljnjem poteka cesta zaradi terenskih razmer spet vse združiti v sedlu zahodno Ozebovca (1369 m). Od tega sedla dalje bi padala zavržena trasa v maksimalno dovoljenim padcem v serpentinah proti Srednji vasi, ki leži 620 m nad morjem. Dolžina odseka od Mrzlega studenca do Rudnega polja, ki bi ga bilo treba le preurediti, znaša okrog 5 km, novi del ceste od Rudnega polja dalje preko Uskovnice do Srednje vasi bo pa dolg okrog 12 km.

S to cesto je odpadla tudi zamisel druge ceste, ki bi bila pa le bolj lokalnega pomena za gorske vasi in bi šla z Mrzlega studenca na Koprivnik ter skozi Jereke v Srednjo vas. Pri tej varianti je sicer možnih več manjših variant, ki bi se pa morale

na Velo polje. Cesta bi šla iz Gorij čez Mrzli studenec, Rudno polje, Uskovnico v Srednjo vas, z odcepom na Uskovnici v smeri proti Konjščici pa prav do Velega polja z Vodnikovo kočjo.

Z novim projektom bi bila ustvarjena prava alpska krožna proga, ki bi šla z Bleda preko Gorij in se odcepila tik pred Krnico po že obstoječi cesti šumske uprave na Mrzli studenec in dalje do Rudnega polja, odkoder bi padala proti planini Uskovnici in pasirala kraje z najlepšo panoramo vsega pogorja na južni strani Bohinjske doline, zlasti pa na Bogatin s črno prstjo. Na Uskovnici bi se odcepila še prej omenjena cesta prav v osrčje Triglavskega pogorja pod Konjščico ter dosegla na Velem polju blizu 2.000 m višine.

Po tej cesti bi bil z avtobusom mogoč izlet na Triglav z Bleda v enem dnevu, ko bi do Velega polja prišli z avtomobilom, nadalje pa peš na vrh Triglava in spet mimo Bohinjskega jezera nazaj na Bled, vse v enem dnevu! Seveda pri tem ne računamo na plezalce, temveč na navadne izletnike, ki ne zmagajo težke poti.

Z Uskovnice se cesta vije v gostih serpentinah mimo prekrasnih razglednih točk, kjer predvsem omenjamo razgled s planine Blatice na Bohinjsko jezero in sploh na vso gornjo in dolnjo Bohinjsko dolino. Po teh serpentinah se bomo pripeljali na sedanjo banovinsko cesto v Srednji vasi, od tod pa skozi Stare Fužine na Bohinjsko jezero ter spet nazaj po cesti ob Savi Bohinjski na Bled.

Cesta z Bleda čez Mrzli studenec, Rudno polje in Uskovnico do Srednje vasi bo dolga kakih 30 km, vsa Triglavsko krožna proga pa okrog 60 km.

Cesta je od odcepa na banovinski cesti pred Krnico do Mrzlega studenca, ki jo že imamo, dolga skoraj 10 km. Sedanje preozko cesto bi bilo treba razširiti na predpisano širino 5 m, vse vzpone pa, ki presegajo 7 %, bi bilo pa treba s primerno preložitvijo ublažiti ali odpraviti. Od te ceste se okrog 2 km od Mrzlega studenca odcepi posebna cesta k hotelu. Krožna proga teče dalje v smeri že obstoječe, a preozke ceste šumske uprave do Rudnega polja, kjer doseže 1340 m. Od Rudnega polja dalje bi potekala cesta do sedla vzhodno Miševca (1483 m), od tamkaj pa s primernim padcem po južnem pobočju Miševca do globoko zarezanega potoka Ribnice, ki bi bilo treba premostiti z mostom kakih

Srebrni jubilej Sokolske župe Kranj

Kranj, 12. junija.

Naša stara, napredna in sokolska trdnjava Kranj, vsa odeta v državne trobojnice, je o binkoštnih praznikih znova pokazala svoje sokolsko in jugoslovansko prepričanje ob prihodnosti XXI. župnega zleta Sokolske župe Kranj.

Župne tekme

Že v soboto so prihajali v Kranj tekmovalci iz skoro vseh edinic, da se v plemeniti borbi pomerijo med seboj. Nepričakovano velika udeležba na tekmah je pokazala, da se je

tehnično župa znatno dvignila od prejšnjih let, kar je nemala zasluga župnega načelnika in tehničnega odbora. K tekmam, o katerih bomo prinesli še podrobno poročilo, se je prijavilo 29 vrst z 250 tekmovalci oz. tekmovalkami. Tekme so bile ves dan na binkoštno nedeljo ter so potekle v najlepšem redu in v zorni disciplini. Doseženi uspehi so kar zadovoljivi.

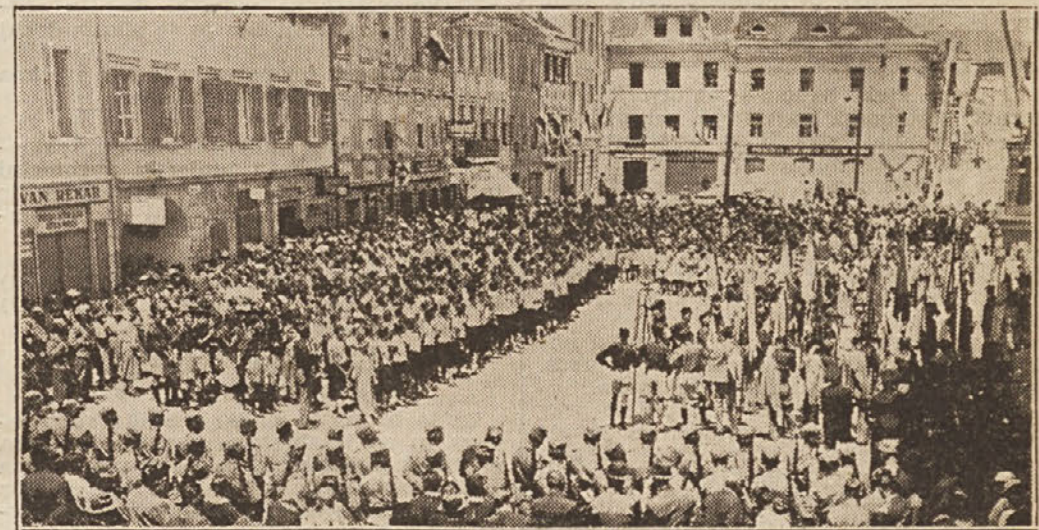
Župna akademija

Na predvečer slavnostnega dne je bila v veliki dvorani Narodnega doma (zakaj ne na

prostem?) župna telovadna akademija v nabito polni dvorani. Akademiji so prisostvovali odlični zastopniki oblasti in sokolstva, seveda največ pa je bilo okoličanov. Pri akademiji so sodelovali z izbranimi točkami, ki so bile prav dobro izvedene in so občinstvu izredno ugajale: Bled, ženska deca, Kranj, člani, članice, Koroška Bela-Javornik, člani, moški in ženski naraščaj (4 točke), Tržič, ženski naraščaj in Radovljica, članice. Vzor na župna vrsta z br. Pristovom na čelu pa na bradlji. Pogrešali pa smo društvi Jesenice in Skofja Loka, o katerih dobro vemo, da imajo zelo dobre in sposobne telovadne oddelke.

Slavnostni sprevid in pozdravi

Z jutranjimi vlaki je prispelo vojaštvo in ostalo Sokolstvo v Kranj, da se zjutraj udeleži skušenj za popoldanski nastop in slavnostnega sprevida.

Stik gorenjskega Sokolstva pred mestno hišo, kjer ga je pozdravil župan br. Pirc.

nostnega sprevida. Na obširnem letnem telovadišču so potekle skušenje v redu in so bile končane ob pol 12, nakar se je s telovadišča pričel pomikati sprevid, kakršnega Kranj že dolgo ni videl. Na čelu impozantnega sprevida je marljivo igrala jeseniška sokolska godba, kateri so sledili praporščaki s 13 prapori, nato zastopniki Saveza SKJ, Sokolske župe Ljubljana in starejšinstvo domače župe, četa vojakov I. planinskega polka pod vodstvom podporočnika br. Svetozara A. Čudanova, 260 članov v kroju, 150 članice, kranjska mestna godba, 6 naraščajskih praporov, za njimi 129 naraščajnikov, 134 naraščajnic, nad 200 sokolske dece in nad 200 članov v civilni obleki s sokolskim znakom. Skupno je korakalo v sprevidu nad 1200 oseb. Zavedni Kranjčani so sokolske vrste toplo pozdravljali in iz mnogih oken se je vsulo cvetje na sokolske čete. Na balkonu mestnega magistrata so pričakovali sprevid mestni načelnik br. Ciril Pirc, sreski načelnik dr. Gregorin, ož. major g. Osmanagić z več oficirji. Tu je zbrane množice iskreno pozdravil mestni načelnik br. Ciril Pirc, ki se je v uvodu dotaknil prvih početkov kranjskega Sokola in nato Sokolske župe ter se spominjal tistih idealnih sokolskih delavcev, ki so ustanovili gorenjskega Sokola, odkoder se je potem sokolska ideja razširila v naše vasi in mesta. Čestital je Sokolski župi Kranj k srebrnemu jubileju z željo, da bi tudi v bodočem četrstoletju tako uspešno delovala. V imenu Saveza SKJ je prinesel pozdrave in čestitke podnačelnik br. Josip Jeras za Sokolsko župo Ljubljana pa župni podstarosta br. Milko Krapež. Župni starosta br. Jaka Spicar je nato v imenu gorenjskega Sokolstva najprej pozdravil zastopnike civilnih in vojaških oblasti ter Sokolstva, izrekel zahvalo vsem dobrotnikom Sokolstva, se s pieteto spomnil blagopokojnega Viteškega kneza Aleksandra I. Zedinitelja, nato pa nazdravil mlademu kralju Petru II., ki mu so zbrane množice zaklicale trikrat »Zdravo«, godba pa je zaigrala državno himno. Sprevid se je nato med burnim vzvikanjem vrnil do Narodnega doma, kjer je bil razhod.

Javna telovadba

Ob pol 16. je bila na letnem telovadišču župna javna telovadba, ki ji je prisostvovalo do 3000 občinstva. Na častni tribuni so zaprosile vaje izvedle, kljub slabi godbi dobro,

sedli svoja mesta sreski načelnik dr. Gregorin, zastopnik komandanta I. planinskega polka major Miletič, komandant kranjske orožniške čete major Osmanagić, komandant pogranične čete kapetan I. kl. br. Milutinović, narodni poslanec br. dr. Semrov, mestni načelnik br. Ciril Pirc, zastopnik Saveza SKJ br. Jeras, zastopnik župe Ljubljana br. Milko Krapež in mnogi drugi predstavniki kulturnih društev in organizacij.

Javno telovadbo je otvorila moška (330) in ženska (330) deca s skupnimi prostimi vajami, in sicer dečki s prapori, deklice z lipovimi venčki. Sokolska mladina je v vzornem kritju in zelo skladno opravila župne proste vaje sestava br. Završnika Albina, ki so občinstvu izredno ugajale. Po deci je prikoralo na telovadišče 132 članic, ki so savezne

skladno in v dokaj lepem kritju. Pri večji pazljivosti nekaterih članic, bi bile proste vaje lahko brezhibne. Viharno pozdravljena sta bila nato oba naraščaja, ki sta ravno tako ko deco, izvajala skupne župne proste vaje, ki sta jih sestavila sestra Lojzka Horvatova in župni prednjak br. France Rakar. Proste vaje so bile odlično izvajane ter je zlasti učinkovita zaključna skupina izvajala val navdušenja. Naraščajnikov je nastopilo 126, naraščajnic pa 144. Pri orodni telovadbi, ki je pokazala lep napredek gorenjskih sokolskih društev, je nastopilo 6 vrst, člani, 2 vrsti na bradlji in preskoki čez konja, članice in ženski naraščaj na dveh gredeh, moški naraščaj pa v skokih čez kozo in skozi obroč. Komaj so vrste zapustile telovadišče in so se pojavili pri vходу vojakov Sokoli I. planinskega polka iz Skofje Loke pod vodstvom podporočnika br. Čudanova, je ozračje napolnilo gromovito vzvikanje »Živela vojska«. Po krasnem razstopu so planinci (74) izvedli 4 proste vaje s puškami vzorno med vedno se ponavljajočimi ovacijami, naši hrabri vojski. Po končanih prostih vajah je četa strumno defilirala pred odličnimi zastopniki ter se ovacije kar niso moge poleči. Pri vrodu so se pojavili člani 231 burno pozdravljeni in po lepem rajalnem razstopu izvedli savezne proste vaje zelo dobro in skladno. Pri prostih vajah so sodelovala vsa društva in čete ter moramo zlasti pohvalno omeniti brate iz najvišjih sokolskih postojank pod sivim Triglavom iz Koprivnika in Gorjuša. Bratje, le tako naprej! Vzorna župna vrsta, ki jo je vodil br. Pristov Janez z Jesenice, je nato nastopila na drugo ter je za svoje vrhunske in vratolomne vaje žela burne ovacije. Javno telovadbo so zaključile članice (48) iz Kranja, Bleda, Strazišča in Radovljice z vajami s kiji iz IX. vsesokolskega zleta v Pragi leta 1932. Razmeroma težke, toda zelo lepe in učinkovite vaje so naše članice opravile zelo dobro med navdušenimi ovacijami. Ves nastop sta vzorno vodila župni načelnik br. Bez-nik in načelnica sestra Nada Klavorova, za kar jima moremo iskreno čestitati. Pri javni telovadbi je sodelovalo 1475 oseb, kar je za kranjsko župo nadvse častno število.

Vsa proslava srebrnega jubileja je prav častno uspela in želimo, da bi gorenjsko Sokolstvo tudi v bodoče dosegalo še večje uspehe. Zdravo!

30 letni jubilej gasilske čete v Hotederšici

Hotederšica, 12. junija.

Za binkoštno praznike je bila v naši obmejni vasi Hotederšici pomembna slavnost, ki bo ostala vsem v neizbrisnem spominu. Domača gasilska četa je proslavila 30letnico svojega obstoja, obenem pa je dan pred svojim jubilejem postavila nov provizoričen drog za izobesjanje državne trobojnice, ki je 31 m visok, za 10 več kot italijanski. Postavitev droga je bila opravljena brez vsake manifestacije s sodelovanjem članov hotenjske gasilske čete. Droj je na podstavku iz rezanega kamna, okoli katerega je urejen majhen park, v sredini pa je iz belega mramorja državni grb, pod njim pa napis »Čuvajte Jugoslavijo, 9. X. 1934.« Droj je stal nad 10.000 Din, gasilska četa pa pobira prispevke za novega, ki bo železen in zato toplo priporočamo, da vsa naša javnost materialno podpre akcijo hotenjskih gasilcev za nabavo novega droga.

Na binkoštno nedeljo je gasilska četa na izredno slavnosten način proslavila svoj 30-letni obstoj. Že v jutranjih urah so prispele v Hotederšico gasilske čete iz cele logaške gasilske župe in godba bratske čete iz Cerknice. Po prihodu v Hotederšico se je formalni sprevid in vsa gasilska družina, kateri se je pridružilo številno ženstvo v krasnih narodnih nošah je odšla k službi božji, ki jo je opravil domači g. župnik. Po cerkvenem opravilu je

bilo na glavnem trgu zborovanje gasilcev. Na častnih mestih so bili sreski podnačelnik Dev, zastopnik vojske, delegat gasilskega združenja za Dravsko banovino tov. Pristovec iz Ljubljane, župni načelnik tov. Tone Rus iz Logateca, in župni tajnik tov. Janko Vuček. Na slavnostnem prostoru so se zbrali gasilci do 200 v kroju in 7 prapori in krasna skupina narodnih noš. Slavnostno zborovanje je otvoril domačin in načelnik hotenjske gasilske čete tov. Karel Brus, ki je najprej pozdravil vse odlične zastopnike in tovariše gasilce ter domače občinstvo, nato pa v lepem govoru orisal zgodovino hotenjske gasilske čete. Sreski podnačelnik Dev je nato čestital četi k jubileju in navajal naloge gasilskih čet. Po govoru sreskega podnačelnika je govoril tajnik združenja tov. Pristovec, ki je prinesel pozdrave in čestitke združenju, nakar je govoril še župni tajnik tov. Vuček. Dvilepi gasilski deklamaciji, ki sta jih deklamirala deček in deklica sta zaključili zborovanje. Nato je bil sprevid po vasi in mimohod pred odličnimi predstavniki, nakar je bil razhod.

Popoldne ob 16. je bila na travniku s sijajno obiskana gasilska veselica, ki je ob neumornem sviranju gasilske godbe iz Cerknice potekala zelo prijetno in brez vsakega incidenta. Hotenjski gasilski četi, čuvarji naše zapadne meje, tudi mi čestitamo!

Sport

Proslava 15letnice Primorja

Primorje : Bukarešta 76.33 : 72.66.

V okviru proslave 15 letnice obstoja kluba z mednarodnim tekmovalcem najboljših čeških, romunskih in jugoslovanskih lahkoatletov je bil tudi revanšni dvoboj med reprezentanco Bukarešte in Primorjem. Tudi to pot je Primorje zmagalo in si v drugič priborilo prehodni pokal romun. žel. min. Ffanasovića. Poleg tega pa tudi pokala g. min. preds. B. Jevtića in min. vojske g. gen. P. Živkovića. Reprezentanca Bukarešte je prejela v znak priznanja pokal g. min. dr. D. Marušića. Posamezni zmagovalci vsake discipline pa so prejeli lične diplome in plakete.

G. preds. kluba Sancin je ob otvoritvi pozdravil zastopnika najvišjega pokrovitelja, Nj. Vel. kralja Petra II. g. brig. generala Jovanovića, zastopnika min. vojske in mornarice P. Živkovića g. podp. Popovića, min. za tel. vzgojo ter mestne občine g. prof. Jarca, gg. min. dr. Marušića in dr. Puca g. dr. Majerja, divizionarja gen. Nedeljkovića podp. Marasa ter zastopnike in delegacije klubov ter vse sodelujoče atlete in občinstvo.

Po pozdravu g. preds. so zastopniki oblasti, klubov in organizacij čestitali g. preds. in mu izročili lepa priložnostna darila.

V tekmovalstvu doseženi rezultati so prav dobri, zlasti še če upoštevamo, da je ves čas vladala izredna vročina, ki je na tekmovalce nemalo vplivala. Uspehi v posameznih disciplinah so bili ti-le:

Krogla (dvoboj): 1. Kovačević (P) 14.74, 2. Marek (P) 12.23, 3. Havaletz (B) 11.72, 4. Kurzbauer (B) 10.91. Točke za dvoboj štejejo: 1. 5 točk, 2. 3 točke, 3. 1 točko, Stafete dvojno.

Krogla (mednarodno): 1. Kovačević 14.74, 2. Boček (VSK Praga) 13.72, 3. Marjan (HASK) 13.34, 4. Stepišnik (Ilirija) 13.02. **Disk (dvoboj):** 1. Havaletz (B) 43.30, 2. Kovačević (P) 41.32, 3. Serše (P) 38.60, 4. Kurzbauer (B) 29.69; (mednarodno): 1. Havaletz 43.30, 2. Kovačević 41.32, 3. Sehener (HASK) 40.08, 4. Stepišnik (Ilirija) 39.09.

Konje (dvoboj): 1. Vamanu (B) 52.39, 2. Kovačević (P) 51.79, 3. Havaletz (B) 46.91, 4. Putinja (P) 43.81; (mednarodno): 1. Markušić (Slavija Varaždin) 56.86!! 2. Vamanu (B) 52.39, 3. Marian (ZASK) 52.10, 4. Kovačević 51.79. Lep uspeh Markušića, ki obeta razviti se v dobrega metalca kopja.

Skok v višino (dvoboj): 1. Žgur (P) 1.70, 2. 3. in 4. Marek (P), Negru (B) in Frunzei 1.65.

Skok v daljavo (dvoboj): 1. Zupan (B) 6.79, 2. Putinja (P) 6.28, 3. Piperescu (B) 6.18, 4. Požar (P) 6.08; (mednarodno): 1. Novaković (BSK) 6.84, 2. Zupan 6.79, 3. Putinja 6.28, 4. Stepišnik (Ilirija) 6.27.

Troskok (dvoboj): 1. Calistrat 13.36, 2. Perpar (P) 12.89, 3. Putinja (P) 12.47, 4. Negru (B) 12.44; (mednarodno): 1. Calistrat 13.36, 2. Novaković (BSK) 12.89, 3. Perpar, 4. Putinja. Malo da ni uspelo mlademu Calistratu postaviti nov romunski rekord.

Tek 110 zapreke (dvoboj): 1. Negru 19.1, 2. Simonescu 22.0, 3. Štok (P).

Tek 100 m (dvoboj): 1. Kovačič (P) 11.1, 2. Beju (B) 11.3, 3. Cerar (P) 11.9, 4. Zupane (B); (mednarodno): 1. Kovačič (P) 11.4, 2. Mazzi (HASK) 11.4, 3. Šušteršič (P) 11.5.

200 m (dvoboj): 1. Kovačič (P) 23.0, 2. Piperescu (B) 24.0, 3. Šušteršič (P) 24.1, 4. Simonescu (B); (mednarodno): 1. Kovačič 23.0, 2. Rošický (Slavija Praha) 23.8, 3. Piperescu, 4. Sodnik (Ilirija).

400 m (dvoboj): 1. Czurda (P) 53.1, 2. Lazar (B) 54.1, 3. Gaberšek (P) 54.2, 4. Popovici (B).

V mednarodni em tekmovalstvu je zmagal Sulc (Slavija Praha) v času 51.2, ki je s tem dosegel svoj najboljši čas na tej progi.

800 m (dvoboj): 1. Lapusan (B) 2.04.4, 2. Gaberšek (P) 2.05, 3. Czurda (P) 2.05.2, 4. Popovici (B); (mednarodno): 1. Rošický (Slavija Praha) 2.00, 2. Otahal (visokooliški sp. Praga) 2.01, 3. Flass (HASK) 2.03, 4. Skušek (P) 2.04.

1500 m (dvoboj): 1. in 2. Lapusan (B) in Goršek (P), oba 4.16 $\frac{1}{2}$, 3. Cristea (B) 4.17 $\frac{1}{2}$, 4. Krevs (P); (mednarodno): 1. Ing. Hron (Visok. sport. Praga) 4.13 $\frac{1}{2}$, 2. Flass (HASK) 4.13 $\frac{1}{2}$, 3. 4. Goršek in Lapusan 4.16 $\frac{1}{2}$, 5. Dimicristea, 6. Takáč (Varaždin).

5000 m (dvoboj): 1. Dimicristea (B) 16.20 $\frac{3}{4}$, 2. Comanescu (B) 16.37 $\frac{1}{2}$, 3. Srakar 4. Krpan (oba P); (mednarodno): 1. ing. Hron (V.S. Praga) 16.05 $\frac{1}{2}$, 2. Bručan (Ilirija) 16.13 $\frac{1}{2}$, 3. Dimicristea (B), 4. Comanescu (B), 5. Šporn (I).

Ing. Hron se je pokazal v tej disciplini kot tekač, kakršnih pri nas le malo vidimo. Vse do tristo metrov pred ciljem je teklet skupino prvih štirih, od tu dalje pa je brzino toliko povečal, da je bila razdalja med drugoplasiranim kar celih 50 m.

Prilicno ista slika se nam je nudila tudi pri teku na 10 km, v katerem je zopet zmagal ing. Hron v času 34.38 $\frac{1}{2}$ pred Bručanom 34.44 $\frac{1}{2}$ in Špornom 35.51 $\frac{1}{2}$. G. ing. Hron si je pridobil v vseh svojih nastopih simpatije vse navzočih publike tako, da mu je leta burno vzklikala in ploskala ves čas njegovega finisha.

V Stafeti 4x100 je zmagalo Primorje v postavi: Cerar, Kovačič, Žgur, Šušteršič, nad Bukarešto (Lupan, Beju, Piperescu, Simonescu). Toda obe štafeti sta bili radi nepravilnosti razveljavljeni.

Tudi v Stafeti 4x400 m je zmagalo Primorje (Skušek, Žgur, Gaberšek, Czurda) nad Bukarešto (Lazar, Jordan, Piperescu, Popovici) v času 3.34 $\frac{1}{2}$.

V balkanski Stafeti (800-400-200-100)

je nastopilo 5 ekip in je bila to do sedaj največja konkurenca v tej disciplini pri nas. Zmagala je reprezentanca Praga (Otahal, Rošický, Sulc, Boček) v času 3:30. 2. Primorje II. 3. Primorje I. Velja za dvoboj, 4. reprezentanca Bukarešte tudi za dvoboj, 5. HASK Zagreb.

Vodstvo in sodniški zbor nista delovala tako, kot je bilo pričakovati z ozirom na pomen in obsežnost prireditve. Zlasti prvi dan je razočaral vse prisotne. Zdi se, da je trema vsled močne konkurence prešla od tekmovalcev na sodniški zbor in vodstvo. Drugi in tretji dan pa je bilo že dokaj bolje.

Po končanem tekmovalstvu je bila svečana razdelitev nagrad zmagovalcem.

Kot predtekme lahkoatletskemu tekmovalstvu je bil odigran juniorski nogometni turnir za pokal Primorja, katerega si je pridobila SK Ilirija. Rezultati so bili naslednji:

Ilirija : rep. II. razreda 1 : 0 (: 0)
Železničar (Maribor) : Primorje 2 : 1 (0 : 1)
Rep. II. razreda : Primorje 2 : 1 (1 : 1)
Ilirija : Železničar 2 : 1 (1 : 1).

Ligaške tekme

Hajduk : BSK 1 : 1 (1 : 0).

Za to tekmo je vladal v Splitu silen interes in se je zbralo na igrišču Hajduka nad 6000 gledalcev, ki so videli v domačem moštvu sigurnega zmagovalca. Igra je bila tipično prvenstvena, živa in temperamentna ter kar je treba posebej poudariti, vseskozi fair. BSK je imel najboljše moči v Arsenijeviću in Glaserju, ki ima največ zaslug za neodločen rezultat. Pri Hajduku je odpovedal Kragić in obe krili. Tekmo je sodil dobro in objektivno Frankenstein z Dunaja.

S to tekmo se je pomaknil BSK na drugo mesto prvenstvene tabele in ima pred prvoplasiranim Hajdukom to prednost, da je odigral 2 tekmi manj.

Jugoslavija : Slavija (S) 3 : 0 (2 : 0)
Domačini so z lahkoto premagali Sarajevčane, ki so igrali izredno ostro. Veliki elan gostov ni mogel uspeti napram boljši tehniki in taktiki domačinov.

Slavija (O) : Bask 3 : 3 (3 : 1).
Gostje so pokazali prav dobro igro in so šli v boj energično in z veliko ambicijo. Najboljši pri Slaviji kot ponavadi center-half Lechner. Bask, ke je nastopil s 3 rezervami, je igral posebno v prvem polčasu prav slabo, in se mu je šele v drugem polčasu posrečilo, da je rešil eno točko.

Nogometni turnir v Mariboru

Za binkošne praznike je bil oba dni na igrišču in Ljudskem vrtu nogometni turnir mariborskih klubov, ki so igrali po nalogu LNP za poškodbeni fond. Z izjemo Rapida so vsi klubi delegirali k tekmam precej mešane enajstorce in je bila zato kvaliteta iger na zelo nizkem nivoju. Tudi občinstvo za tekme ni pokazalo velikega interesa in je bil obisk zelo pičel. Prvi dan sta nastopila dva para. V prvi tekmi je komplet Rapid zmagal nad oslavljenimi Železničarji 4:2 (4:1), v drugi pa je Svoboda porazila ISSK Maribor 4:1 (3:1). — V ponedeljek sta se srečala najprej oba premaganca prvega dne in je ISSK Maribor zmagal nad Železničarji 6:3 (1:3), nato pa je Rapid v finalni tekmi premagal Svobodo 6:1 (3:0). Tekme sta sodila sodnika gg. Kopic in Bizjak.

Praga: Viktoria Žižkov:Nachod 1:0.
Lwow: WAC (Dunaj):Pogon 2:2 in 7:2.
Dunaj: Vienna:Wacker 2:1, Wiener Sport klub:Libertas 3:1.

Lausanne: Rapid (Dunaj):SCLausanne 4:4.

Budapest: Admira (Dunaj):Ujpest 5:5.
Ferencvaros: Hungaria 2:1, Admira:Ferencvaros 2:1, Hungaria:Ujpest 3:2.

Radio

Sreda, 12. junija.

12.00 Nekaj zborov na ploščah — 12.45 Poročila, vreme — 13.00 Čas, obvestila — 13.15 Radijski orkester: Priljubljene opere: Leonecavallo: Pagliacci; Gounod: Faust; Puccini: Boheme; Offenbach: Hoffmannove pripovedke — 14.00 Vreme, spored, borza — 18.00 Uverture na ploščah — 18.15 Prenos produkcije Jole Glasbene Matice iz Filharmonije — 15.15 Čas, poročila, vreme, spored — 22.00 Iz naše domovine. Izvaja radijski orkester, vmes plošče.

Beograd: 21.30 Narodne pesmi — Zagreb: 20.00: Prenos koncerta iz Ljubljane. — Berlin: 22.20 Operetna glasba. — Brno: 20.20 Orkestralni koncert. — Frankfurt: 22.20 Komorna glasba. — Hamburg: 21.00 Navdušenje za film in filmsko delo. — Leipzig: 20.45 Zvočna igra. — Milan-Trst: 20.50 Donizetti »Ljubezenski eliksir«, kom. opera. — München: 22.20 Olympia — razstava. — Paris Poste Parisien: 21.05 Ladijska reportaža. — Praga: 22.20 Jugoslov. narodne pesmi. — Strasbourg: 20.45 Vojaška godba. — Varšava: 21.40 Poljske pesmi. — Dunaj: 18.25 R. Wagner »Siegfried«, opera v 3 dejanjih. Nacionalna ura ob 19.30 za vse tri jugoslovanske oddajne postaje: Promet v prejšnji Srbiji. Predava dr. Borivoje Drobnjaković. Prenos iz Beograda.

Sokolstvo

Manifestacija sokolske misli v Ljubljani

Otvoritev letnega telovadišča v Tivoliju — Izročitev postojnskega prapora Ljubljanskemu Sokolu — Sijajni javni nastop

Ljubljana, 12. junija.

Ljubljansko Sokolstvo je imelo na binkoštno soboto zvečer svoj pomemben sokolski praznik. Pozdravljamo idejo ljubljanskih sokolskih društev, ki so sklenila, da bodo od naslednjega leta pri drugem društvu priredila javen telovadni nastop. Sobotna javna telovadba, ki je bila prav dobro obiskana, kljub temu, da je v bližini veselilni prostor Velesejma, je pokazala prav lepe uspehe sokolskega dela v telovadnici. Z javnim nastopom pa sta bili združeni še dve slavnosti: otvoritev novo preurejenega letnega telovadišča in izročitev postojnskega prapora, ki so ga prinesli Sokoli iz Siska, v varstvo Ljubljanskemu Sokolu.

Krasno letno telovadišče, ki je eno najlepših in najmodernejših v naši državi, je nudilo v večernem mraku krasno sliko, ki bi pa ob močnejši razsvetljavi bila še učinkovitejša. Že pred 20. je pričelo prihajati na letno telovadišče številno sokolsko članstvo in prijatelji sokolske misli. Na častni tribuni so zavzeli svoja mesta ban br. dr. Dinko Puc s soprogom v spremstvu podbana dr. Otmarija Pirkmajerja, zastopnik divizionarja podpolkovnik Gjorgje Radojković, mestni načelnik br. dr. Vladimir Ravnihar, narodni poslanec

ljive postojnske zastave, ki mu je bila dolgih 12 let zvezda vodnica. Z zaupanjem pa ga izročila v varstvo Ljubljanskega Sokola v neomajni zavesti.

Govoril je nato še rešitelj prapora br. Gregorič, nakar so vsi bratje iz Siska poljubili v zadnje slovo sokolski prapor, potem pa ga izročili starosti br. Kajzelju, ta pa praporščaku br. Franu Štajerju, ki ga je poljubil in prisegel, da ga bo čuval in nosil s častjo.

V imenu emigrantskih organizacij je pozdravil postojnski prapor še br. dr. Lavo Čermelj, nakar je sledilo pobratimstvo postojnskega prapora z ostalimi, nato pa so telovadni oddelki strumno defilirali pred sokolskimi prapori in odličnimi predstavniki.

Javna telovadba

Po obeh svečanostih je sledila javna telovadba, ki jo je tvorila ženska deca (105) s prostimi vajami in igrami, ki so občinstvu izredno ugalale. Najlepša točka obširnega programa so bile proste vaje članov, članic in obojega naraščaja pod vodstvom br. Zorana Polića. Nastopilo je skupno 308 oseb, ki so proste vaje opravili zelo skladno in v vzor-

Župan dr. Vladimir Ravnihar izroča ključee letnega telovadišča starosti br. Kajzelju.

br. dr. Riko Fux, za JČL br. Rasto Pustoslavšek, podstarosta SSKJ br. Gangl, načelnica sestra Skalarjeva, podnačelnik SSKJ br. Jeras, predsednik apel. sodišča dr. Vrančič, zastopniki Sokolske župe bratje Krapež, Vrhovec in Flegar, častni starosta Ljubljanskega Sokola br. dr. Viktor Murnik, za Rdeči križ br. dr. Oton Fettich ter staroste vseh ljubljanskih in mnogih okoliških sokolskih društev. Okrog obširnega telovadišča pa so bile postavljene tudi čete ljubljanske garnizije, ki so spremljale potek javne telovadbe z velikim zanimanjem in odobravanjem.

Otvoritev letnega telovadišča

Kmalu po 20. so ob zvokih sokolske koračnice prikorakali na letno telovadišče telovadni oddelki članstva, naraščaja in dece s svojimi vodniki. Na čelu povorke so nosili praporščaki prapore, najprej kraljevi prapor Ljubljanskega Sokola s častno stražo, nato pa »prapore begunce« iz Gorice, Idrije, Ilirske Bistrice in Trsta, katerim so sledili prapori Ljubljanskega Sokola, Sokola I, Sokola II, naraščajski in dečji prapor Sokola I Tabor. Pred častno tribuno so napravili stik, nakar je stopil predsednik mestne občine in predsednik odseka za zgradbo Sokolskega doma Ljublj. Sokolu br. dr. Vladimir Ravnihar pred zbrane sokolske vrste ter v lepih in jedrnatih besedah orisal pomen letnega telovadišča za zdravje naše mladine, nakar je izročil ključee telovadišča starosti br. Kajzelju in otvoril novo preurejeno telovadišče, ki je s tem prešlo v trajno posest Ljubljanskega Sokola. Br. Kajzelj se je iskreno zahvalil za velikodušen dar mestne občine Ljubljanske in obljubil, da bo Ljubljanski Sokol čuval telovadišče neomadeževano, ki bo služilo samo svojemu vzvišenemu namenu. Izročil je nato ključee načelniku br. Rudolfu in načelnici sestri Vazzazovi, ki sta izrekla svojo toplo zahvalo.

Predaja postojnskega prapora

Po otvoritvi letnega telovadišča je prišel najsvetanejši akt večera, izročitev postojnskega prapora Ljubljanskemu Sokolu. Delegacija Sokola iz Siska v kroljih s praporom, je pripravala na telovadišče pod vodstvom br. Gregoriča, rešitelja prapora in br. Mija Lugariča. Član uprave Sokola iz Siska br. Brabee je orisal trnjevo pot postojnskega prapora, ki ga je sisaški Sokol s ponosom in častjo čuval in nosil širom naše domovine. Dasi ima sisaški Sokol svoj novi prapor, ki mu ga je podaril lansko leto blagopokojni Viteški kralj, se danes težko loči od častit-

nem kritju. Izredno je ugajal razstop k prostim vajam, kar je vzbudilo pri občinstvu veliko odobravanje. Moška deca (176) je tudi kakor prej ženska, izvedla proste vaje prav dobro, nato pa še igre, ki so vzbudile mnogo zabave. Prav korajžno so se nato postavili naraščajniki (25) s hkratnimi preskoki s prožno desko čez 5 konj s spremljanjem klavirja. Lepi in dobro izvedeni preskoki so občinstvu izredno ugajali. Krasen je bil nato nastop 11 dečkov Ljubljanskega Sokola z boksom med viharim odobravanjem gledalcev. 30 članov Ljubljanskega Sokola, Sokola I in II je nato prav čedno in skladno izvedlo hkratne vaje na 5 bradljah, nakar je 9 članice Sokola II graciozno in zelo skladno izvedlo vaje s kiji. Lepi gibi in prehodi so vzbudili pri občinstvu val navdušenja. Pri orodni telovadbi so najprej nastopili člani Ljubljanskega Sokola na drogu, Sokola II pa s preskoki čez mizo. Vrsta na drogu, v krasnih belih dresih, je vzbudila občo pozornost in navdušeno odobravanje, saj smo po dolgem presledku videli zopet naše mednarodnike br. Gregorko, Antosiewiczza, Vadvana in druge mlajše kandidate, ki so s svojimi vrhunskimi vajami pokazali visoko stopnjo orodne telovadbe, pa tudi člani Sokola II so s svojimi krasnimi preskoki želi navdušeno pohvalo. Sokol I: člani, članice in oba naraščaja (25) so nato prav lepo in skladno izvedli nekoliko predolge rajalne vaje po Sukovi gladbi ob splošnem pritrdjevanju gledalcev. Sledila je nato orodna telovadba članic na gredi, dobočni bradlji in dvovišinski bradlji, kjer smo videli nekaj prav posrečenih vaj, kar dokazuje, da tudi članice marljivo vadijo na orodju. Vrsta članov je nato še izvajala skok ob palici v višino, kjer sta zlasti br.

Gregorka in br. Gašperšič dosegla lepe uspehe. Br. Gregorka je skočil 3.20 m brez dotika ob viharjem navdušenju občinstva. Sledile so nato še proste panoge, met žoge s pentljo in met kopja, nakar je zaključil lepo uspešno telovadbo izmenični tek, pri katerem so se kosale vrste Ljubljanskega Sokola, Sokola I in II ter je zmagala vrsta Sokola I z br. Kovačičem na čelu. Vse točke je spremljal pri klavirju br. Verij Švajgar, za kar mu izrekamo bratsko zahvalo.

Javna telovadba ljubljanskih sokolskih društev je pokazala vsestransko sistematično telesno vzgojo v Tyrševem smislu ter moremo k doseženim uspehom le iskreno čestitati. Po telovadbi je bil v restavracijskih prostorih »Zvezde« prijateljski sestanek, ki je potekel prav animirano v splošno zadovoljstvo vseh navzočih. Zdravo!

J. H.

Krasna vila

z obširnim zemljiščem in sadnim vrtom ter najlepšim razgledom v zdravilišču in letovišču Dobrna pri Celju po izredno ugodni ceni naprodaj. Pismene ponudbe na upravo lista pod „Krasna lega,

Skrb za živinorejo v Bolgariji

Potovanje naših živinodržavnikov po bratski državi je pokazalo, da je kmet mnogo na boljšem kakor pri nas. Ogromno bolnie za živino, v njih pa vse brezplačno. Dva tisoč velikih stanovanj - skih hiš v Sofiji na zadružni podlagi.

Sofija, 9. junija.

Kakor znano, je odpotovala 3. junija na povabilo bolgarskih živinodržavnikov delegacija 42 jugoslovanskih veterinarjev iz raznih krajev Jugoslavije na 14dnevno poučno potovanje po Bolgariji. Po izredno gostoljubnem sprejemu v Dragomanu in Sofiji smo si ogledali v glavnem mestu najprej klavnico.

Sofijska nova klavnica je bila dograjena leta 1933, in je veljala 110 milijonov levov, stoji pa na prostoru 123.000 m². V klavnici so večeraj zaklali 5801 ovco, 49 glav goveje živine, 199 svinj in 750 kokoši. Polovico zaklanih svinj je namenjenih za Anglijo, kamor vsak teden pošljejo več sto svinj v posebnih vagonih. Vsi klavni odpadki, kakor parklji, čreva itd. se popolnoma izkoriščajo in pošiljajo v tvornice za izdelavo kleva itd. Lani so Sofijski pojedli 400.000 jagnjet ali 3.100.000 kg jagnjetine 2 milijona 500.000 kg ovčjega mesa in 2.739.000 kg govedine. Na klavnici je za nadzorstvo nastavljenih 10 živinodržavnikov. Vse ovce in kokoši, ki jih rabijo gostilne in restavracije, morajo biti zaklane v javnih klavnicah, vendar je pa pristojbina prav majhna.

Ogledali smo si tudi velik bakteriološki zavod, kjer izdelujejo vsa živalska cepiva zoper kužne bolezni, kakor tudi serum proti vrančnemu pridu za javne bolnice za ljudi. Vodja bakteriološkega oddelka dr. Tomov mi je med drugim povedal, da je bilo v Sofiji v zadnjih štirih letih zgrajenih nad 2000 velikih hiš in palač na zadružni osnovi. Take kooperativne hiše so pričeli graditi l. 1924. Hiša, ki ima n. pr. deset strank, si za leto dni izbere svojega predsednika, tajnika in blagajnika in ta odbor je strankam odgovoren za upravljanje hiše. Stranke skrbijo za plačevanje davka, popravila itd. in stranke kupijo hišo od graditelja. Stanovanje 2 sob, kuhinje, vestibula, kopalnice, predsobe in drugih pritliklin velja 130 do 180.000 levov, torej okrog 50 do 70.000 Din. Ta denar dobe kot brezobrestno posojilo pri Kooperativnem hranilnem gradbenem združenju in mu plačajo le majhne stroške.

Vpisali smo se tudi pri sofijskem kmetu, kakor imenujejo v Bolgariji župana, in si ogledovali mesto s tramvajem in avtobusi, ki nam jih je brezplačno dala na razpolago občina. Ogledali smo si tudi veterinarsko fakulteto, ki je bila osnovana l. 1924. in sta ogromno zemljišče zanj poklonila trgovca brata H. in E. Georgijev, ki sta umrla v Bukarešti. Neprestano gradi fakulteta nove institute in letos je v gradnji velika zgradba za epizootične (kužne) bolezni. Zelo lepo je urejen institut za raziskavanje ribjih bolezni. Bakteriološki zavod pod vodstvom dekana prof. dr. Angelova proizvaja serume in druga cepiva in jih razdaja kmetovalcem vse Bolgarije brezplačno. Tudi cepjenje plača država. Prav mnogo so lani cepili kokoši proti koleri, drugače je bilo pa največ cepitev proti vrančnemu pridu in svinjski kugi. Vsa ta cepiva dobivajo na zalogo veterinarske bolnice,

ki jih je v Bolgariji preko 300! Zdravljenje je brezplačno in le oni, ki imajo preko 2 hektarja zemlje, plačajo majhne takse.

V Plovdivu so nas sprejeli okrožni inšpektor, kakor se v Bolgariji imenuje ban, vladika, župan, vojaški komandant in mnogo naroda z godbo. Po kosilu so nam razkazali veterinarsko bolnico. L. 1926. so v plovdivskem okrožju imeli šele 2 taki bolnici, lani jih je bilo že 20, a sedaj je še 23 projektiranih in 4 že grade. L. 1933. se je v okrožni bolnici v Plovdivu zdravilo 5334 glav živine z večino brezplačno, l. 1934. pa že 9853 glav! Plačajo le oni, ki imajo nad dva hektarja zemlje. Največ zdravljenja je meseca aprila zaradi prehoda od suhe krme na svežo. Kmet, ki pripelje živino, dobi zastoj tudi zdravila ali pa pusti bolno živino kar v »lečebnici«. Izdržavanje take bolnice velja na leto 8000 do 12.000 levov, zgrajene so pa po istem tipu in veljajo po 300.000 do 1 milijona levov.

Naša kakor bolgarska država sta pretežno agrarno živinorejski državi. Bolgarska valuta je polovico slabša od naše, vendar so pa milijarde kmetkega premoženja vse drugače zaščitene. Kmet ima brezplačno zdravljenje, zdravila, zavarovanje živine itd. in prav nič ne pretiravam, če vam pišem, da je gospodarsko stanje bolgarskega kmeta na tako zavidni višini, da razmer našega kmeta niti primerjati ne moremo z razmerami bolgarskega kmeta, čeprav se prištevamo med zapadne kulturne narode. Odkod vendar je v tej krizi Bolgarom uspelo dobiti taka sredstva za varovanje večmilijardnega premoženja? Vsa sredstva se stekajo iz »epizootijskega fonda« v ministrstvu za poljedelstvo.

V »epizootijski fond« se stekajo naslednji dohodki: 10% od klavne živine, globe kršenja vet. zak. predpisov (tudi pri nas), takse od izvoza in uvoza živali (tudi pri nas), takse registracije psov, takse od tuberkuliniziranja mlečnih krav, takse od prodanih serumov javnim bolnicam za ljudi in končno del dohodkov kulturnega fonda pri ministrstvu. Za psa-varuha plača bolgarski kmet samo 2 kva, za odvličnega psa že 10 levov, a za luksuzne pse se plača 100 levov takse. Takse so torej mnogo manjše kakor pri nas, toda z razliko, da se vse takse od živine stekajo v fond, ki služi edino napredku živinoreje.

Danes smo prispeli v Staro Zagoro. Na kolidoru spet okrožni inšpektor (ban), vladika (škof), kmet (župan), vojaška godba in množica naroda. Po govorih so nas v kočijah odpeljali pred veterinarski bakteriološki institut. V njem delajo 3 veterinarji in 2 veterinariki, ki sta končali v Sofiji fakulteto. V pritličju je velika predavalnica udobnimi fotelji za 150 poslušalcev. Pomladi in pozimi so vsakih 14 dni predavanja o boleznih živine, poleg tega imajo pa tudi lepo čitalnico z biblioteko.

V Stari Zagori je lepa okrožna bolnica in 12 okoliških veterinarskih »lečebnic«. Za vse okrožje je pa predvidenih 42 takih bolnic.

Tudi škof nas je gostoljubno sprejel, zvečer smo bili pa gostje občine na banketu v občinski hiši, kjer so najodličnejši predstavniki govorili pomembne zdravice. Vsi gostje smo bili obdarovani z rožnim oljem. Jutri odpotujemo v Trnovo. Naš vagon I. razreda je ves okrašen s tisoči vrtnic, ki nam jih poklanjajo na vseh postajah.

Dr. Leon Kocijan.

Z gradnjo novih železnic se začena

Zboljšani pogoji za prevzem javnih del.

Beograd, 10. junija. AA. Prometni minister mž. Dimitrije Vujić je z današnjim odlokom odobril razpis licitacije za gradnjo dveh odsekov na progi Koprivnica—Varaždin. Za prvi odsek Koprivnica—Ludbreg je določena licitacija za 13. julij t. l., za drugi odsek Ludbreg—Varaždin pa dne 22. julija.

Z razpisom teh dveh licitacij se začne izvajati finansiranje velikih javnih del v svrhu oživiljenja gospodarstva in pobujanja brezposelnosti iz notranjega posojila ene milijarde Din. To je začetek izvajanja programa za gradnjo železnih prog, ki so prišle v delovni program iz notranjega posojila. Za druge proge, ki so na programu, bo prometni minister razpisal licitacije postopno po odsekih, ko bodo izdelani podrobni načrti.

S tem se prekinja dosedanja praksa, da pridejo proge v gradnjo prej, kakor so načrti gotovi in preden so zajamčena sredstva za njihovo finansiranje. Oddajanje prog v delo, za katere niso bili še izdelani elaborati, je bil eden izmed glavnih vzrokov, da je prihajalo poprej do sporov med tehničnimi podjetji in državo. Prometni ministerstvo se je zelo trudilo, da se vsi vzroki, ki so privedli do sporov, v bodoče prepreči. Razen gori omenjenega postopka, da se licitacija razpiše šele tedaj, kadar je elaborat izdelan, je prometni minister izdal še nove splošne pogoje za gradbo prog. Po zaslugi izkušenj, pridobljenih pri dosedanjih gradnjah, so prišle v te nove pogoje mnoge določbe, ki bodo v bodoče odstranile te spore.

Da se ustreže željam podjetnikov, je ministerstvo tako predelane pogoje poslalo v presojo Združenju inženjerjev in arhitektov, inženjerski zbornici in Društvu gradbenikov ter vsem ustanovam, katerih člani so podjetniki, ki sodelujejo pri gradnji novih prog. Vse te ustanove so priložnost porabile in poslale svoje pripombe, med katerimi je ministerstvo večino sprejelo in jih dalo v nove pogoje. Prav tako je sprejelo

tudi pripombe, ki jih je poslalo državno pravo-branilstvo ministrstvu.

V nove pogoje so prišle v glavnem te točke:

1. ukinjena je dopolnilna zakupnina;
2. podjetja predložijo pri licitaciji analizo cen po izdelani shemi;
3. prizna se pravica podjetniku in državi, da zahtevata nove cene, če prebitek ali primanjkljaj iz del znaša več ko 20 odstotkov od izlicitiranega zneska;
4. iz delovnega programa, ki ga predloži podjetnik, se mora videti, kdaj pride v delo posamezni objekt, in v skladu s tem se izroči načrt pravočasno podjetniku;
5. podjetnik je dolžan vse svoje reklamacije vložiti v določenem roku med gradnjo samo, ko so vsi sodelavci na dotični progi že zbrani, da se ne bi dogajalo kakor doslej, da pošlje podjetnik svoje pripombe šele nekaj let po izvršenih delih;

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petitina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znamkah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

MAJHNO POSESTVO v ljubljanski okolici (gorjenjska stran) je zaradi odselitve zelo ugodno naprodaj. Posedstvo ima najlepšo lego ob vodi, je gospodsko urejeno in je zlasti primerno za letovišče. Ponudbe pod »Mirni dom« na upravo »Glasa Naroda«.

NAZNANJAM, da sem otvoril na Sv. Petra cesti št. 13 buffet. Točim pristna vina. Priporočam se za cenjeni obisk. France Svetel.

6. določijo se roki za odločitve oddelka za gradnjo železnic v prometnem ministrstvu in roki za pritožbe proti tem odločitvam pred rednim sodiščem, oziroma pred državnim svetom;

7. v pravila pride določba, da se za primer sporov pri obračunih začasne situacije podjet-

niku izplača nesporni znesek v roku, sporni znesek pa tedaj, ko pride do končne odločitve.

Iz vsega gornjega je pričakovati, da pridejo nova dela pod takimi pogoji in razmerami v novo dobo gradnje železnih prog brez velikih sporov, v duhu iskrenega sodelovanja med tehničnimi podjetji in državo v splošno korist.

Borzna poročila

DEVIZE.

Ljubljana 11. junija (s prvo Narodne banke): Amsterdam 2951'01 do 2965'61, Berlin 1756'08 do 1769'95, Bruselj 738'82 do 743'88, Curih 1424'22 do 1431'29, London 213'55 do 215'61, Newyork 4315'38 do 4351'70, Pariz 288'10 do 289'54, Praga 182'20 do 183'30, Trst 360'39 do 363'47.

Curih, 11. junija. Beograd 7'—, Pariz 20'23, London 15'03, Newyork 305'625, Bruselj 51'90, Milan 25'30, Madrid 41'95, Amsterdam 207'25, Berlin 123'80, Dunaj 58'—, Stockholm 77'50, Oslo 75'50, Kopenhagen 67'10, Praga 12'775, Varšava 57'90, Atene 2'91, Carigrad 2'465, Bukarešta 3'05, Helsingfors 6'625, Buenos-Aires 6'80.

VREDNOSTNI PAPIRIJ.

Ljubljana, 11. junija. Inv. pos. 81 do 83, Bler 7% 75 do 78, Bler 8% 65 do 68, Obv. drž. hip. banka 1927 73 do 74, agrarno posojilo 46 do 47, begluške obveznice 63 do 64, Obv. stab. pos. 1931 81 do 83, vojna škoda 360 do 363.

Zagreb, 11. junija. Inv. pos. 80n, Vojna škoda kasa 362 do 363 do 365, junij, julij, avgust 365r, 7% Bler 65'50 do 66 do 66, 8% Bler 76n, 7% pos. hip. banke 72'50n, 6% begl. obv. 62 do 63'50, Dunaj-Zagreb klearing 885'50 do 895'50 do 890'50, Dunaj-Beograd klearing 890 do 880, Grčija-Zagreb klearing 37'40 do 38'10 do 37'75, Grčija-Beograd klearing 37'59 do 36'89, Priv. klear. London-Zagreb 232'78 do 231'38 do 233'58, Priv. klear. London-Beograd 234'20 do 232'80, Priv. klear. Madrid-Zagreb 625 do 635 do 630, Priv. klear. Madrid-Beograd 630tr, Trboveljska 130r, Sladkor Osijek 135n, 7% stab. pos. v Parizu 89 do 85.

Beograd, 11. junija. Inv. pos. 82 (83), 4% agrar. obv. 47'50, 7% stab. pos. Pariz 84 (84 do 83'50), 6% begluške obv. 64 do 63'50, Ratna šteta prompt 360 do 357 do 360, 7% Bler 66'25 do 64'25, Narodna banka 5750 do 5800.

Pionirji našega kmetijstva so zborovali

Občni zbor kmetijskih strokovnjakov za Dravsko banovino je na binkoštno nedeljo privabil v Ljubljano številno članstvo. Zastopani so bili strokovnjaki vseh položajev, javne in privatne kmetijske družbe, samostojni ekonomi, kakor tudi praktični kmetovalci iz vseh krajev ožje domovine. Kot odposlanec banske uprave je prisostvoval skupščini g. insp. Trampuž, kot delegat centralne organizacije Udruženja poljoprivrednih stročnjaka pa njen predsednik g. dr. M. L. Josipovič, vseučiliški profesor v Beogradu. Poleg formalnosti je občni zbor obravnaval vprašanje likvidacije dosedanjega društva in združitve z vsedrjavno organizacijo kmetijskih strokovnjakov v Beogradu in je bil predlog viš. insp. g. Gombača — po vsestranski izmenjavi misli in kritičnem preletu končno navdušeno in soglasno sprejet.

Čeprav je bilo delovanje društva v pretekli poslovni dobi posvečeno tudi stanovskim interesom, vendar so bile z enako vnuem in doslednostjo uočene tudi potrebe kmetijstva in napredka kmetijskega podeželja vobče. Pokret, ki gre za osnovenjem jake, vsedrjavne organizacije kmetijskih strokovnjakov, bo prinesel v tem oziru še večje uspehe, saj bo mogel s svojim strokovnim sodelovanjem naravnost odločilno posegati v razvoj in stremljenje, čegar cilj mora biti: močno, umno kmetijstvo — splošno blagostanje!

Štirje interesantni in nič manj aktualni referati: tako o kmetijski zbornici na Koroškem (sreski kmet. ref. Sustič), o osnutku zakona o sadjarstvu in vinarstvu (tajnik kmet. družbe Ka-

BLAGO.

Ljubljana, 11. junija. Tendence čvrsta. Zaključek 5 vagonov koroze. Nudi se žito: Koroza 73 do 75 (popolnoma suha) feo bačka postaja; popolnoma suha feo banatska postaja 73 do 75. Oves zdrav, suh, rešetan feo slav. postaja 107 do 109. Pšenica 78 kg 2% feo bačka postaja 140 do 145, 78 kg 2% feo banatska postaja 139 do 142. Moka: pšenična Og banatska postaja 235 do 245, pšenična Og bačka postaja 230 do 240, pšenična 2 bačka postaja 219 do 220, pšenična 5 bačka postaja 190 do 200. Otrubi: pšenični debeli '00 do 105.

Novi Sad, 11. junija. Pšenica: Bačka potiske 132 do 137'50, Slavonska 134 do 136, Sremska 130 do 132, Bačka 129 do 132, Banaska 125 do 132. Oves: neizpremenjen. Rž: ne notira. Ječmen: neizpremenjen. Koroza: Bačka in sremska 73 do 74, banaska 70 do 71. Moka: Bačka in banaska og in ogg 200 do 222'50, št. 2 180 do 202'50 št. 5 160 do 182'50, št. 6 140 do 162'50, št. 7 117'50 do 127'50, št. 8 92'50 do 97'50. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence čvrsta. Promet srednji.

Sombor, 11. junija. Pšenica: Bačka okol. Sombor in gornja banaska 130 do 132, gornja bačka in sremska 132 do 143, bačka in banaska potiske 134 do 136, slavonska 136 do 138. Rž: Bačka 130 do 135. Koroza: Bačka in sremska 71 do 73, bačka in sremska julij 72 do 74. Moka: Bačka og in ogg 205 do 225, št. 2 185 do 205, št. 5 165 do 185, št. 6 150 do 165, št. 7 120 do 130, št. 8 95 do 97'50. Ostalo neizpremenjeno. Tendence prijazna. Promet slab.

Budimpešta, 11. junija. Tendence stalna. Promet srednji. Pšenica: Junij 1634 do 1634—85. Rž: Junij 11'15—20—10 do 11'10—12. Koroza: Julij 11'02—06—04 do 11'05—07, avgust 11'00; 10'97 do 10'98; 11'00.

Chicago, 11. junija. Pšenica: Julij 83'1075, september 85, december 86'75. Koroza: Julij 82'375, september 76, december 64. Winip. pšenica: Julij 83'5, september 37'75, oktober 85'625, december 83'1075.

Gospodarske vesti

Ameriška produkcija avtomobilov. Ameriška produkcija avtomobilov je znašala v prvih 5 mesecih t. l. 1.950.000 vozov. Za isto dobo v letu 1934. kaže statistika vsoto 1.410.000 vozov. Za l. 1933. celo samo 750.000 konadov in za l. 1932. komaj 690.000. V teku meseca januarja 1935 se je produkcija napram l. l. zvišala od 293.000 na 341.000 vozov. Zanimivo pa je, da izkazuje letošnji maj nazadovanje. To nazadovanje pa se predpisuje predvsem prekinitvi obratovanja pri Chevroletu zaradi 14 dni trajajoče delne stavke. V mesecu aprilu je podjetje General Motors Comp. izdelalo 118.000 vozov, v maju samo 85.000. Tudi pri Fordu je bila produkcija v maju manjša. Aprila so pri tem podjetju izdelali 117.000 vozov, maja samo 110.000. Chryslerjevo podjetje je ostalo na povprečni šlini 59.000 vozov na mesec. Četrta največja ameriška tovarna Hudson Motor Car Company v prvih 4 mesecih t. l. prodala 26.240 avtomobilov. V istem času l. k. 20.660 vozov.

Naročajte in čitajte "Glas naroda"!

Pozor!

Vzorci popolnoma novega blaga za moške in ženske obleke ter raznega drugega manufakturnega blaga kakor: volne, barhenta, kamgarna, cefirja, delena itd. so pravkar dogotovljeni. Pišite še danes na

TRGOVSKI DOM
Sternecki
TOVARNA PERILA IN OBLEK

Celje št. 25

pa jih boste prejeli takoj, popolnoma brezplačno. Cene vsemu blagu zelo znižane, a izbira je ogromna. Veliki ilustrirani cenik zastoj!

Potop avstrijskega drednota „Szent István“

Pred 17 leti

V »Prager Tagblattu« pripoveduje Rupert Hnatek, kako se je potopil najmodernejši in največji drednot bivše avstro-ogrske mornarice.

Najprej podaja kratek opis te ploveče trdnjave. Posadka ladje je štela 1400 mož. V treh vrtilnih stolpih je bilo 12 30,5 centimetrovskih topov, poleg njih pa je imela ladja še 10 15 cm, 8 7 cm, 4 protiletalske topove in 2 cevi za spuščanje torpedov. Ladja je bila dolga 200, široka pa 35 metrov. Njena tonaža je znašala 30.000 ton.

Rupert Hnatek je bil komandiran na ladjo 15. oktobra 1915. Ves čas vojne je bilo življenje na ladji skoraj idilično, ker razen par brezpomembnih voženj ni razvil »Szent István« nobene aktivnosti.

Dne 8. junija 1918 pa je nakrat zapustila prvo flotilja pristanišče. Takoj je bilo tudi na »Szent Istvánu« živahno vrvenje. Nato varjali so na ladjo premog, prišli so oficirji s »Tegetthoffa« in kmalu se je začelo kaditi iz dimnikov. Vseh 12 kotlov je bilo pod paro. Ob 8. zvečer je bila »uzbuna«. Vsak je moral biti na svojem mestu. Nato je prišla še drugo povelje »Naprej!« in ladja je bila pripravljena za boj.

Hnatekovo mesto je bilo v 4. municijem skladišču za 30,5 centimetrovskih topov. Štirje mornarji so podajali granate, štirje pa patrone. Nepredorna vrata so od zunaj zaprli, ko so prišli mornarji na svoja mesta. Okoli ponoči so začutili prve rahle stresljaje, dokaz, da se je ladja začela premikati. Kot drugo polbrodovje je plul »Szent István« v spremstvu »Tegetthoffa«, rušilca »Velebita«, torpedovk »76« in »68« ter v spremstvu dveh hidroavionov iz puljskega pristanišča.

Mornarji so spali, ko jih je okoli 4 zjutraj prebudila silna detonacija. Med mornarji, municijske celice je nastala panika, ki se je še povečala, ko je začela ugašati električna luč. Razburjeni smo govorili, vse okrog nas pa je bila smrtna tišina. Po slušni cevi smo doznali, da je bil prostor nad nami, kjer je

bila posadka topov, že zapuščen od vojakov. Začeli smo razbijati, da bi nam odprli vrata. Trajalo je celo večnost, v resnici pol ure, ko je priplezal k nam skozi 12 kaminov narednik in nam odprl vrata. Videli smo, da je nevarnost že velika in brezobzirno smo hiteli navzgor. Vsak čut tovarištva je izginil in nekateri so si skušali celo z nožem priboriti mesto na lestvah.

Na krovu ladje smo izvedeli, da je mali, z veliko hitrostjo 40 do 45 vozlov drseči italijanski čoln torpediral »Szent István« ter napravil na ladji 12 kvadratnih metrov veliko luknjo.

Vse sesalke so delovale z mrzlično naglico, z vsemi sredstvi so skušali zamašiti luknjo. Vse zaman! Voda je vedno bolj prodirala v ladjo, nepredorna vrata so ena za drugo popuščala in ladja se je začela nagibati. Ladja se je vedno bolj potapljala in duhovnik je klical mornarje k zadnji molitvi. Ne da bi čakali na povelje, so začeli mornarji skakati v morje. »Tegetthoff«, ki je bil 200 metrov od nas, je začel spuščati rešilne čolne. Sprejemal pa je v prvi vrsti ranjence. Čeprav pa je šlo za življenje, je nekatere le prevzela grabežljivost. Hoteli so si prisvojiti še to ali ono stvar, pa niso več našli poti nazaj, ker so našli grob v vedno bolj v ladjo vdirajoči vodi. A bili so tudi primeri junaštva. Tako je skušal poročnik bojnega broda Makson rešiti nekatere ljudi, ki so ostali zaprti v notranjosti ladje. Prostovoljno so se javili mornarji na to nevarno pot in s smrtjo so plačali svojo pripravljenost, da pomagajo tovarišem.

Med tem se je katastrofa nadaljevala. Zadnji krov je že bil v vodi in Hnateku ni bilo treba več skočiti v morje. Sleklet je obleko, zaplaval v morje in odplaval proti torpedovki, ki ga je sprejela na krov.

Ob 6. zjutraj, dve uri po svojem torpediranju, je »Szent István« izginil v morju in z njim vred velik del mornarjev, ki se ni mogel pravočasno rešiti s potopljajočimi se trdnjave.

Spomin na osvoboditev slovenslega Korotana pred 16. leti

Trbovlje, dne 7. junija 1935.

V spomin na zgodovinske borbe pred 16. leti na koroški fronti, ko so odredi mlade jugoslovanske vojske v zmagovitem zaletu prodrele močno utrjene postojanke avstrijskega Volksvera pri Dravogradu, Kotljah, Črni, na Jezerskem in Ljubelju ter nato v zmagovitem pohodu zasedle ves slovenski Korotan z zgodovinskim Gosposvetskim poljem, je priredil glavni odbor Legije koroških borcev snoči ob 20. uri v gostilni Volker v Trbovljah javno predavanje o zgodovini slovenskega Korotana in o poteku ofenzivnih operacij naše vojske.

Predavanje, katerega se je udeležilo izredno veliko število koroških borcev in v jugoslovanski vojski služivših kadrovcov, je po kratkem pozdravu otvoril predsednik glavnega odbora

Legije g. dr. Janez Jenšterle, ki je uvodoma na kratko pojasnil pomen zborovanja, nato pa podal besedo predavatelju, tajniku Legije g. Staudergerju, ki je v daljšem, temeljito zasnovanem predavanju orisal vsó zgodovino slovenskega Korotana iz za sive davnine do dobe po vode slovenskega rodu, do najnovejše dobe po preobratu, ko smo si žal zaman prizadevali, da bi ohranili pravično in junaško zavojevano našo davno last, zibelko slovenstva — naš tužni Korotan. — Ko so mladi, idealni borci pod vodstvom naših narodnih junakov, pokojnega poročnika Malgaja, majorja Lavriča, kapetana Kneza in Martinčiča in drugih prve dni po preobratu začeli prodirati preko Dravograda in Karavank v slovenski Korotan, da priklopijo mladi porajajoči se Jugoslaviji tudi slovenski

Mladina vsega sveta zahteva dela in kruha.

Pred dnevi je pričela v Ženevi mednarodna konferenca dela. Pri tej priliki so se zbrali v Ženevi zastopniki delavstva z vsega sveta in priredili demonstrativni pohod po ulicah. Zanimivi so plakati, ki so jih v sprevodu nosili: »Mi smoo še mladi, ali naše življenje je že sedaj brez upanja.«

Korotan kot davno lastnino južnih Slovanov. Že prve dni so brez večjega odpora zasedli vse slovensko ozemlje na desnem bregu Drave od Podklostra v Zilski dolini. Junaški major Lavrič je koncem novembra 1918 iz Borovelj Celovčanom napovedal zasedbo mesta po jugoslov. četah, je pa to odločilno namero opustil, ker se je čutil s svojo 56 mož broječo četico le preslab za izvedbo te težke in odgovorne naloge. Medtem se je pa organizirala avstrijska Volksver v močno obrambo, zato tudi naši junaki brez novih ojačanj iz zaledja niso mogli misliti na kake nove operacije, ki bi prinesle končno odločitev na Koroškem. Avstrijska Volksver je postajala vedno bojeviteljša, zato je bilo treba z naše strani misliti na odločilni sunek, ker so prešle čete Volksvera koncem aprila 1919 v ofenzivo in so ogrožale vse dotlej pridobitve naših čet. V teh obrambnih bojih je padel eden najidealnejših borcev za svobodo slovenskega Korotana, naš narodni junak poročnik France Malgaj, težko ranjen pa je bil junaški osvoboditelj slovenskega Roža, major Lavrič.

Tedaj se je naša vlada odločila, da z energičnimi ukrepi uredi koroško vprašanje. Sestavljen je bil točen načrt ofenzive, ki se je začela 28. maja 1919 na celi fronti ob Karavankah hkrati. Organiziranih je bilo 5 odredov in sicer Labudski pod komando pok. generala Maistra, koroški pod komando polkovnika Ljubomira Mariča, sedanjega načelnika glavnega generalštaba, jezerski pod komando polkovnika Milenkovića, ljubeljski pod komando polkovnika Tripkovića, jezeniški odred pa je bil na levem krilu operativnih odredov v rezervi. Skupaj je prodiralo 22 bataljonov pešadije, 4 švadroni kavalarije, 20 baterij artiljerije ter 270 strojnih pušk. 30. maja so čete v zmagovitem prodiranju zasedle Borovlje, 2. junija St. Pavel, 3. junija Velikovec, 5. junija pa so zasedle čete odreda polkovnika

Mariča Celovec in Gosposvetsko polje. — Z zasedbo Celovca in Gosposvetskega polja je bila ofenziva naših čet končana. Trajala je 10 dni. Najhujše borbe je imel koroški in labudski odred, ki sta imela v sestavi slovenske polke. Borbe so bile zlasti težke pri Črni, pred Dravogradom, pri Labudu in St. Pavlu, pa tudi zapadno od Velikoveca. Ta ofenziva je zahtevala 52 mrtvih in čez 200 ranjenih. V vseh koroških bojih pa je padlo preko 150 mrtvih, ranjenih pa je bilo preko 600 naših borcev.

Naša borba pred 16. leti je bila pravična in naša zmaga častna, zato smo verovali, da bo tudi mednarodno uvaževana. Toda varali smo se, kajti nam sovražni diplomaciji je uspelo znova zaslužiti naš bedni rod v tužnem Korotanu, ki je dolga stoletja željno hrepenel po svobodi.

Tajnik Legije je nato razložil članstvu namen in cilje Legije v smislu pravil, nato pa je predložil dosedanje delo glavnega odbora. Dasi ravno deluje Legija šele nekaj mesecev, ji je uspelo zanesi svoje ideje med najširše plasti našega naroda. Tako so ustanovljene postojanke že v Krajski gori in Lendavi, v Celju, Gornjem gradu, Guštanju, Prevaljah, Mežici, Trzinu, Bledu, na Jesenicah, v Bohinjski Bistrici, v Ljubljani, v Ribnici, v Radečah, v Rajhenburgu, v Sodražici, v Vidmu-Dobrepolje, v Domžalah, v Hrastniku, na Dolu in v Laškem.

Končno je bilo sklenjeno, da se spričo težkega položaja v rudarskih revirjih Dravske banovine z ozirom na vesti o nameravanem znižanju naročil za državne železnice zaprosi načelnika glavnega generalštabnega generala Mariča, da skuša na merodajnih mestih odvrniti nevarnost, ki preti našemu delovnemu narodu na eni in državni — na drugi strani s postopno demontažo slovenskih rudnikov, ki se izvaja z vsakoletnim znižanjem naročil in cen premoga.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Časlavský je bil prav za prav že odločen, da ga kupi. Sploh ni bil saturiran; kar se je tikalo starin, ni bil nikoli saturiran, in Antonelli je to dobro vedel. Toda bilo je v interesu pogajanja, da se še brani. Vstal je ter podajal antikvarju čez mizo roko: »Hvalen sem vam seveda za to izjavo. Toda navzlic temu se menda ne bom odločil...« in po dobro preračunjenem premolku: »Sicer pa, kadar bo peljala Čičelička pot tod mimo, mi lahko prinese pokazati.«

Čičeliček, Antonellijev famulus, je imel seveda »pot tod mimo« že čez dve uri. Bil je močnejši s čudno potlačeno lobanjo, z velikimi, skoraj slonovimi ušesi, od katerih je bilo vsako drugače povešeno, in z odmičnimi očmi, od katerih je bilo tudi vsako drugače vsajeno. Razen tega je imel neverjetno rjav obraz in oblačil se je s tistim posebnim lakajskim naglasom, ki je značilen za dobre, torej izumirajoče služabnike. Časlavský je gledal obsežno skrinjico, ki jo je močnejši začel počasi, slovesno razvijati, ter je že vnaprej okušal zbiralsko slast. Če bi se ne bil premagoval, bi bil začel mlaskati ali kaj podobnega. Čičeliček je šel okrog mize, odvil poslednji ovoj ter pokazal predmet, ki ga je prinesel.

»Tako, tu je tisti krasni šah,« je rekel vdano.

Kadar je Časlavský uradoval, ni nosil naočnikov. Nasajal si jih je samo pred obiskovalci in kadar je šel ven. Zdaj so ležali nedaleč od njegove roke, ki je bila raztegnjena po gladki, brezhbno pospravljeni pisalni mizi. Če si je hotel kaj ogledati od blizu, so ga naočniki ovirali, zakaj bil je zelo kratkoviden. Toda zdaj je segel po naočnikih ter si jih nasadil

46

tako naglo, da so se dotaknili vek ter se orosili. Spet jih je snel ter se zagledal v skrinjico. Bila je iz medi. Na sredi je bil vrezan minaret z dvema drinopoljskima rožama na krajih.

»Bodite tako prijazni in obrnite,« je prosil Čičelička, kakor da si ne upa sam dotakniti. Sluga mu je vljudno ustregel. Pogled Časlavskega je običal na desnem oglu. Tam je bilo videti nekaj majhnega, nejasno vrezanega v kovino. Toda s povečevalnim steklom bi se dale prečitati drobnogledne začetnice J. G. W. Časlavský je spet vzel v roko, ki se je nekoliko tresla, rožene naočnike, a jih ni nasadil. Sukal jih je v roki.

»To zares nekaj obeta,« je rekel čisto mirno, kakor bi bil na katedru. »Veste, Čičeliček — in seveda tega ne veste — nekatere starine morete kupovati ali odklanjati kar na slepo, po tem, kako so zavite in v čem so spravljene. Če imamo le količjak rutine, se redkokdaj zmotimo; drugače je pri ljudeh. Pri teh zunanost čisto vara. Pustite to tukaj. Ogledam si v prostem času, in recite gospodu Antonelliju, da mu bom telefoniral.«

Po Čičeličkovem odhodu je šel, preden je odvil, k oknu. Brez tega gibanja bi se bil menda zadušil. Gledal je ven, toda zavedno ni videl prav ničesar. Kakšna čudna naključja! Tale krasni šah, ki mu ga je Antonelli ponudil v nakup, je dobro poznal, zakaj bil je njegov. Čeprav je bil hladnokrvnen, se ga je bal odpreti. Morda bo še na figuricah kri njegovega sina! Toda seveda, krvi ne bo več tam. Vrnil se je k mizi, se še nekoliko obotavljal, potem pa je odprl skrinjico.

Znotraj je bila obložena z rožasto, zelo obledelo kitajsko svilo. Bila je morda stara več kot sto let. Po legendi je bil ta šah prvotno last nekega turškega generala, ki so ga Avstrijci ujeli in ki si je v olomuški trdnjavski ječi s šahom krajšal čas. Nekemu češkemu

vojaku, ki mu je izkazoval razne usluge, je bil general tako hvaležen, da mu je podaril ta šah, ko so ga izpustili. Potem so posadili generala na voz, da bi ga odpeljali za mejo. Toda pri prehodu čez mostiček se je konj nečesa ustrašil, se splasil, podrl zaporno omrežje in v voz s Turkom se je prevrnil v jarek, poln vode. Turek si je pri tem zlomil roko. To je pripisoval temu, ker je dal šah od sebe. Če bi ga bil imel pri sebi, bi se bil najbrže ubil. O tem šahu je bila legenda, da prinaša nesrečo vsakemu, ki ga ima. On sam je prišel v ujetništvo, brž ko ga je dobil.

Legenda je potem pripovedovala, da je bil oni vojak, ki je dobil šah v dar, naslednji v tej verigi. Krasni, dragoceni šah je vzbudil poželenje človeka, ki je spal z njim na eni postelji. Takrat namreč vojakov še niso tako mehkužili kakor zdaj. Ko je zaman poskušal, da bi ga zlepa dobil od lastnika, je prežal nanj v gozdu; ko je odhajal od vojakov, ga je ubil ter mu ukradel šah. Toda izsledili so ga in obesili. Šah je pripadel državi in sodnega predsednika je premamilo, polastil se ga je in prisvojil. Imenoval se je baje Johann Georg Winter in po njem so bile mikroskopične inicialke pod skrinjico. Pa tudi njemu šah ni prinesel sreče. Bil je v nezakoniti posesti skrinjice komaj dva meseca, pa je začel bolehati. Mnogo zdravnikov je bilo pri njem, a nobeden ni mogel najti vzroka njegove zagonetne bolezni. Nekako čez eno leto je umrl strašnih bolečin in je bil baje ves črn po telesu, ko je umiral. Pokopali so ga in zdelo se je, da ostane vzrok njegove smrti za vedno skrit. Toda potem je vzbudilo pozornost, da je začel tudi njegov naslednik bolehati ob istih znakih. Zdaj se je pozornost osredotočila na predmete, med katerimi sta živila oba moža, mrtvi in bolni, in slednjič so odkrili, da so bolezen povzročile nove tapete v delavnici. Tapetnik je primešal neko svinčeno ali živo-srebrno barvo, ki je počasi izhlapevala ter zastrupila dva sodna predsednika.